

NOVINE SLOVENSKE SRBINSKE

Dve obletnici. Vlada dr. Stojadinoviča odstopila.

Vzemimo v roke cerkveno zgodovino pa jo čitimo. Začuden bomo ob pogledi na neprestane boje proti Cerкви, proti njenim poglavarim Papi, a ravnotak bomo začuden ob pogledi na zmage.

Jezus je pravo Petri: „Šimon, Šimon, glej, šatan te je šteo dobiti, da bi te presejal kak pšenico... toda jaz sam proso za tebe.“

Nanašalo se je pa vse to tudi na Petrove naslednike.

Proti rimskim Papom se vzdigavleta pekeo i svet. Vsešerom se snüjejo zarote. Ne samo čas, svetni dogodki i nestalnost stvari, proti njemi se zaprisegajo vse strasti. Posvetnjaki se trudijo, da bi zabranili razširjati njegov glas. Najrajši bi njemi iztrgali jezik, da ne bi mogeo govoriti. Toda on ne bo prenehal govoriti sveti. Nišče njemi ne bo mogeo zapreti vüst, da ne bi oznanjal istine. Kristuš sam tomi človeki posoja svojo reč, njemi vleva nezmotljivost, svojo stanovitnost i nevstrašenost. Kristuš sam, skrit v tom človeki, razsvetljuje svet, ga premaguje, razganja tmico i odbija zmagonosno vse napade.

Pot, po šteroj stopa dnes Cerkev, je tudi težka. Težki viherni oblaki se zbirajo nad njov, toda slavna okoliščina nas vabi k veselju i mi se veselimo v imeni tistoga, ki je postavio Petra Cerкви za fundament i joj obečao svojo stalno navzočnost.

Slavna okoliščina je obletnica Papove izvolitve i kronanja. Zdajšnji Papa Pij XI. je bio izvoljen 6. II. 1922., istoga meseca 12. pa kronani.

Zakaj je za vsakoga od nas to vesela okoliščina?

Papa je naslednik sv. Petra. To je temel njegove časti na zemli.

V svetih knjigah čtremo, da je Modrost (Bog) postavila veliko stavbo, ki se razteza po celoj zemli, vzdigavajuč se čudovito ta nad oblake — sv. Cerkev. Za fundament toj Cerкви je postavio Jezus ribiča Petra, gaa njemi je pravo: „Ti si Peter (pečina) i na to pečino bom zidao svojo cerkev i peklena vrata je ne bodo premagala“. (Mat. 16. 18).

Naslednik sv. Petra je rimski Papa. On je s Petrom fundament sv. Cerkve.

Cerkev je kraljestvo, podobno drugim kraljestvom na zemli, a je ne minljivo, kak zemljanska kraljestva, ar je nebesko. Boži ustanovnik je pravo Petri: „Tebi dam ključ nebeskoga kraljestva: ka zavežeš na zemli, bo tudi zavezano v nebesaj“. (Mat. 16. 19).

Kak je bio sv. Peter pravi glavar sv. Cerkve, ar je meo v njoj najvišio oblast, tak je pravi glavar njegov naslednik rimski Papa.

Pa ešče več.

Bole raztezno kak vidni svet je pole znanosti, ki se v popolnoj meri hrani samo v Bogi. Človek hrepeni po iznajdbah, toda kak deleč bo mogeo prodirati? Človeča znanost — pravi Brunnetiere — je napravila bankrot, a nikdar se to ne bo zgodilo božoj znanosti, štere čuvar i nezmotlivi učiteo prihaja od Jezusa: „Sam proso za tebe Peter, da ne opeša tvoja vera, i ti... potrdi v veri svoje brate“. (L. 22. 32).

Naslednik sv. Petra je nezmotlivi učiteo vseh kršćenikov.

Po ednoj drugoj čudovitoj evangelskoj prispodobij je sv. Cerkev ovcarnica. Jezus, dober pastir, je dao življenje za vse svoje ovce. Prle kak je šo v nebesa, je dao pastirsko oblast ribiči Petri: „Pasi moje agnjece, pasi moje ovce.“

Kak pa je boži Pastir izročio palico sv. Petri, tak ta pa-

Naj se reši kempre hrvatsko pitanje i dobimo, kak je bilo pred volitvami javno povedano od dr. Stojadinoviča i dr. Korošca, široke samouprave, je pet ministrov dalo ostavko. To so bili: dva našiva slovenskiva, dr. Spalo i dr. Kulenovič muslimana pa dr. Cvetkovič. Nato je odstopila celokupna vlada tudi i je knez Paveo, kraljevski namestnik povero sestavo nove vlade dozajšnjimi ministri za socialno politiko i narodno zdravje, dr. Cvetkovič Dragiši. Pred tem djanjom pa se je kraljevski namestnik knez Paveo posvetivao z dr. Korošcom, predsednikom senata, Čirič Števanom, predsednikom parlamenta i ministroma dr. Spahom i dr. Cvetkovičom. Do odstopa vlade je prišlo zato, ar so nešteri ministri dozajšnje vlade bili proti rešenju hrvatskoga pitanja i proti samoupravam.

Gornjih pet ministrov je naznanilo svoj odstop s sledećim pismom, naslovenim na min. predsednika, dr. Milana Stojadinoviča: Gospod predsednik! V dnešnjoj debati v narodnoj skupšćini, posebno v govori Bogoljuba Kujundžića, ministra za prosveto, se je ugotovilo, da je v vladi različno mišljenje glede na vreditev pitanja našega sporazuma s Hrvati. Mislimo, da smo dužni, ne samo v interesi spunitve naših načelnih obljub pred volitvami glede na to pitanje, nego tudi iz drugih velikih državnih zrokov, da kempre končno vredimo sporazuma s Hrvati. Mislimo, da je vlada v zdajšnjoj sestavi ovira za vreditev toga važnoga pitanja i iz teh razlogov nam je čast odstopiti z mest, štera zavzemamo v vašoj vladi. Zvolite, gospod predsednik, tudi pri toj priliki sprejeti izraze našega odličnoga poštovanja.

Bog živi našega „sv. Očo Papo Pija XI.

† Dr. Gnidovec Ivan, skoplanski škof.

3. februara v jutrašnjih vörah je zapüsto to skuzno dolino skoplanski škof, dr. Gnidovec Ivan. Svojo düšo je izdehno v Ljubljani v sanatoriji Leonišče, šteroga vodijo usmilenske. Svetniškoga škofa je zgübila skoplanska škofija, štero je vodo 14 let. Bio je svetni dühovnik i kak takši vodo od † knezoškofa dr. Jegliča ustanovljeni dijaški zavod v Št. Vidi nad Ljubljanov. Od tec je 1919. l. prestopo k lazaristom i je v tom redi živo v najvešjoj svetosti 20 let do svoje smrti. V globokoj poniznosti je nasledivao svojega Jezusa, ki ga je vsikdar noso na vüstaj i v srci. Strogi do sebe, smileni do drugih. Peški je prehodio težavne poti južne Srbije. Zimskoga kaputa i rokajic ne poznao. Med siromake je razdelo svojo obleko, za sebe je obdržao samo toliko, da si je telo pokrivaio. Vsem

je postao vse, naj vse za Kristuša pridobi. Zidao je cerkve, skrbo za dijaštvo, za vzgojo mladine, pred vsem pa, da so sveti njegovi dühovniki. Misijonar je bio v Južnoj Srbiji, zadnji kaplan pri nas vživa već udobnosti, kak je vživao škof Gnidovec v svojoj skoplanskoj škofiji. Vršo je kak škof vse düšno pastirske službe, predgao, spovedavao, predčičavao, obiskavao betežnike den za dnevom nepretrogoma. Vsako nedelo je dve predgi meo v domačoj farnoj cerкви. Skoz 2 leti je vsako nedelo peški šo 2 vöri daleč v Veles, da tam mešuje i predga, ar po smrti župnikovoj ne bilo mogoče dobiti dühovnika. Neštete trüjave, zatajuvanja, posti, nepretrgano delo i kak visoka gomila zbrane skrbi so njemi vničile živce i moči. Popolnoma oslabljen se je vrno preminoići mesec v Ljubljano na

lica iz rok sv. Petra izhaja od Pape do Pape. Zato je Papa pastir pastirov, pastir vesolne Cerkve.

S toga tudi vsaki vidi, kak veliki greh so učinoli tisti, ki so zaslepleni od gizde i poželivosti, otrgali od te prave Materecerkve na milijone dobrih ovčic.

Vsi razlogi, štere so oni sami navajali v obrambo svojega ravnanja, kak tudi razlogi njihovih pripadnikov, ne držijo, nikak ne morejo držati pred istinov: Eden Bog, eden Kristuš, edna Njegova Cerkev, eden poglavar te Cerkve.

To so ne pesniške reči, vržene edna poleg druge zavolo lepšega, nego svete, pune istine,

počitek, da si tü znova zbere moči za nadaćno delo, a dober Jezus ga je pozvao k sebi na večni počitek.

Izredno moćna düša je bio pokojni, ki bi raj stokrat smrt sprejeo, kak najmenši greh prostovolno vćino. S tem dühom je napunjavao tudi svoje dühovnike i vernike, v šterih srcih naj bi živo Jezus vsikdar, je bila njegova nevmorna skrb.

Pokojni vitežki krao Aleksander I. ga je visoko cenio i njemi obljubo veliko podporo iz lastnih dohodkov za nameravano katoličansko cerkev i je dao sledećo izjavo od njega: „Te človek je svetnik.“ V svojoj pöniznosti kak škof je obiskao tudi Slovensko Krajino i v njej urednika Novin pa da ne prijavo svojega prihoda, je z doblenim prostim obedom bio z zahvalnim srcom zadovolen.

Pokojni dr. Gnidovec Ivan je drugi slovenski Baraga. Oba sta bila misijonara, apoštola, oba živela svetniško i spravila nešteto düš v ovcarnico Dobroga Pastira.

Mrtvo telo pokojnoga je ležalo do pondelka v škofovskom dvorci v Ljubljani, te den je spravleno v cerkev Srca Jezusovoga k lazaristom, gde se je slüžila pontifikalna sveta meša za pokojnoga. Odtec je z velikanskov vdeležbov naroda spravleno telo svetniškoga škofa na pokopališće sv. Križa i pokopano v grobnici lazaristov. Od vrlin pokojnoga so predgali pred sprevedom ljubljanski škof dr. Rožman.

Kda v molitev naših naroćnikov i vsega našega naroda zračamo to svetniško düšo, jo prosimo, naj moli za nas pri Jezusi, da napredujemo v svetosti vsi, dühovniki i verniki.

Seja parlamenta.

Verifikacijski odbor je dao parlamenti svoje poročilo, da proti 54 poslancom vložene pri-tožbe nemajo nikše osnove i šo zavrñene. Poroćilo protine je prećteo Žugić Tripko. Nato se je začela razprava, štera je bila vi-herna, ar so poslanci protine s svojimi rećmi napadali vladno stranko, ta se je pa proti njim branila. Govorili so i od strani vlade i od strani protine. Na konci razprave je poročevalec protine, Žugić Tripko, prećteo v imeni poslancom Mačkove liste, ki so prišli v skupšćino, izjavo, po šteroj šo zapüstili skupšćino.

Izseljencom v Franciji.

Če šče što tti iz Francije v Nemćijo, si mora odtam poskrbeti takzvani „Arbeitschein“ od pristojnoga „Kreitsarbeitsamt“-a; naše konzularne oblasti v Franciji njemi toga ne morejo poskrbeti. Da se pa iz Nemćije že prosijo nazaj v Francijo. Papirov za prevod ne pošilajte na moj naslov, nego vsikdar na pristojni konzulat kak je to razvidno iz Navodll. Tudi za novo slüžbo me ne prosite, ar nemam niti najmenše takše oblasti, nego vsele tozadevno pišite na „Office départementale du Placement“. Če bi radi, da koga počakam v Parizi na kolodvori, mi toćno sporoćite, na šterom kolodvori (vseh je 12!) pridete i toćno ob šteroj vüri, drugač vas zobstom hodim čakati, ar se ne najdemo. Če me šćete obiskati na stanovanji v Parizi, prle pišite, da me ne bote zobstom iskall. Konćno, da Vaša pisma ne bodo dugo blodilla, pišite toćno moj naslov: Ivan Campin, Paris XI. bd. Voltaire 57.

Stava Rimokatoliška Cerkev je delo bože modrosti!

Tudi slavno vladajući Pij XI., kak dvestošestdeseti naslednik sv. Petra, je fundament velikoga poslopija sv. Cerkve. Tudi on je nezmotlivi učiteo vseh vernih, je pastir bože črede, zato smo vsi dužni izkazati njemi najvećke poštovanje.

Molimo za našega Papo Pija XI.!

R. J.

Vredništvo v Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Sloj. Krajina.

Letna naroćina v državi 30 Din., mesećno 2-50 Din., v inozemstvu 72 Din., mesećno 6 Din. z M. Listom letno 100 Din. Na skupni naslov pri širitelaj v državi je letna naroćina 24 Din., mesećna 2 Din. — Plaćati se mora naprej. Stev. položnice 11806. Rokopisi se ne vraćajo. — Cena oglasov: Cela stran 800 Din., pol stran 400 Din. i tak niže Poslano med tekstom vsaka reč 2 D. mali oglas do 10 reči 5 Din. više vsaka reč 1-50 Din.

Nedela

pred pepeonicov druga.

Gda se je zbirala velika vnožina i so z mest prihajali k njemu, je povedao v priliki: „Vš je šo sejač sejat seme svoje. I gda je sejač, ga je nekaj spadnolo kre poti i je bilo pohojeno i ptice nebeske so je po zobale. Drugo je spadnolo na pečino i zidoče je posejnolo, ar ne melo vlage. Drugo je spadnolo med trnje; i trnje ž njim zraščeno je je zadušilo. Drugo je spadnolo na dobro zemlo i je zrastlo pa obrodilo stoteren sad.“ Eta govoreči kričao je: Što ma vüha za poslušanje, naj poslušaj! Njegovi vučenički so ga pa pitali, ka pomeni ta prilika. On jim je pravo: „Vam je dano razmeti skrivnosti božega kralstva, drugim pa se daje v prilikaj, naj gledajoči ne vidijo i poslušajoči ne razmijo. Prilika pa to pomeni: Seme je boža reč. Šteri so kre poti, so tisti, ki poslušajo, nato pa pride vrag i vzeme reč ž njihovoga srca, da ne verjejo i se ne zvličajo. Šteri so na pečini, so tisti, ki z veseljom sprejmejo reč, gda jo čujejo, pa nemajo korenja: do časa verjejo, vu časi skušavanja pa odpadnejo. Seme pa, štero je spadnolo med trnje, so tisti, ki slišijo pa idoč se v skrbej i bogastvi i nasladnosti življenja zadušijo i ne obrodijo sadü. Ono pa, štero je v dobroj zemli, so tisti, ki reč poslušavajoči, jo obdržijo v dobrom i plemenitom srci, pa sad obrodijo v potrpljenji. (Luk. 8, 4—15.)

Sejač ide sejat svoje seme. Te sejač je Sin boži, ki je izišo iz Oče i prišeo na svet, da sve-doči od istine. Bog je vsepovedi navzoči. Je že prle bio na sveti, a prišeo je k nam s tem, da je sprejeo človeče telo.

Prišeo je sejat. Pravi sejač je edino On. Mojžeš i proroki so bili samo Kristušovi služabniki. Tudi apoštoli so ne sejači, nego samo gospodovi hlapci. ar je seme, štero sejajo, ne njihovo, nego Kristušovo. Apoštolski navuk je ne navuk sv. Pavla, Petra ali Ivana, te navuk je Kristušov. On je svojim vučeničkom dao strogo naročilo včiti narode vse, ka je včio On.

Sejač seja. Nekaj semena spadne poleg poti. Gospod ne pravi, da je sejač vrgeo seme na pot. Če bi kmet pšenico posejao na poti, bio bi sam kriv, če ne raste. Po pravici bi pravili, da je nespameten. Kristuš pa je ne kriv, če človek njegovoga semene (navuka) ne sprejme. Duša, v šteroj prebiva greh, je spodobna poti. Tu ne more rasti seme.

Sejač seja. Drugo seme spadne na pečino pa hitro prejde, ar nema zadosta zemle. Pečina so trda, nevročena srca. Znamo dobro, ka se dogaja na njivah i senožetih, gda je süšava. Kak žalostno je vse!

Takšim njivam so spodobni neštetni ljudje. Neso popolnoma oslepnoli kak so oslepnoli pijanci, nečistniki i drugi grešniki, a prave dobre vole nemajo. V njih bože seme ne bo obrodilo. Začne kliti, potem pa se posüši.

Što verje samo to, ka i kak si sam zmišlavlje, je postao krivoverec. Bože seme se bo hitro v njem posüšilo. Takši človek se bo naskori popolnoma odtüjo svojoj veri. Hlapec, ki ne boga, naj ide. Vernik, ki se ne vdaja vsemi, ka sv. Cerkev vči, je süha veja na živom stebli.

Sejač seja. Seme spadne med trnje, to raste ž njim pa ga na zadnje zadüši. To trnje razlaga Gospod kak „skrb toga sveta i sleparstvo bogastva“.

Bogastvo dela človeki vno-go skrbi. Dosta žmeče je bogastvo obdržati, kak si ga pridobiti. Več premoženja, več skrbi. Bogatašove skrbi so preveč rade

Razgled po katoličanskem sveti.

Kak svetijo božič v Moskvi. Ruski komunisti so šteli odpraviti poleg vseh drugih svetkov tudi Božič. Što biga svetio, bi bio v njihovih očeh „hüddedelnik“. Posebno so pazili, da se ne bi što v Moskvi, za štero pravijo, ka je središče „brezbožnosti“ vsega sveta, pregrešo proti toj prepovedi. Ali vendar je štelo skrivnih vernikov v tom mesti velko. V časi, kda indri po sveti veselo spevlejo „Glorijo“, se pašćijo moskovski verniki po skritih poteh k cerkvam, da se spovejo svojih grehov in sprimejo Boga v svoja srca. Dosta jih pa ne vüpa v cerkve, ar bi bilo to nevarno za njihov položaj. Tej klećijo v skrivnih kotičkih in molijo: *Gospodi, pomiluj!* (Gospodne, smiluj se!) Cerkev so po večini zaprete, spremenjene v skladišća ali porušene. Samo malo jih je odpreti, s tem šćejo komunisti preslepiti tüjince. Pa tüdi v te je že prepovedano hoditi. Na Božič morejo delavci celi den k šenki i lačni delati za državo. Što ne bi prišeo delat, mora dosta plaćati, ali ga pa doleti šće kaj hušega. Ali vse to ne more preprečiti, da ne bi tüdi v Moskvi svetili Božića, — *ve se je tüai za Rusijo narodo Kristuš!* V Rusiji se na vso moć trüdiyo, da bi zatrli vero. V Vologdi so strelili dva dühovnika zato, ar sta na obletnico oktoberske revolucije sprejela penoze, da bi služila sv. meše za one kaštigance, ki so bili streljeni. Zanimivo je, da priznavajo voditelje brezbožništva, da je v Rusiji še izda 30.000 cerkev v oblasti verskih obćin, v samoj Moskvi še 18 cerkev z 83 dühovniki, od šterih so pa samo 3 menje kak 40 let stari. V zadnjih mesecih lanskoga leta so komunisti izklüčili iz stranke 6626 članov in to 2321 možkov i 4305 žensk i to zavolo „pomenkanja discipline“. V istini pa so je izklüčili zato, ka so obiskavali cerkve, i dali krstiti svojo deco. Prepovedane so tüdi molitve za mir. Mladini pod 18 let je prepovedano stopiti v kakšo versko sküpiño, če bi je starši k tomi silili, bi bili ostro kaštigani. Na pokopališčaj se ne smejo postavlati spomeniki verskoga znaćaja. Verski obredi na pokopališčaj pa so bili že prvle prepovedani. V vekših mestih so bili ustanovljeni brezbožni muzeji, štere so odprli v Božićnom časi. Zadnje čase so začnoli bolševiki posebno preganjati višjo dühovščino z namenom, da bi jo vničili ali pa bar od lüdstva odtrgali. 73 letnoga metropolita Sergija Kudrjavceva iz Tomska so strelili pod pretvezov, da je bio zapleteni v vstajo Tuhaćevskoga (junija 1937.) Pregarjajo dühovnike vsake vere. Cerkev zapirajo vsikdar naprej. V Moskvi jih je bilo 1937. l. odpreti šće 40, 1938. l. se je to število že zmenšalo na 25. Zaprli so cerkev Razglašenja Gospodovoga v Dragomilovci. Bolševiki pravijo, da so jo zaprli zato, ar je Stalin, če je šteo iti iz Moskve na deželo, mogo iti mimo nje i ar je bila v njej Kristušova podoba, štero je lüstvo jako čistilo i so od nje pravili, da ne so je napravili človeče roke. — Da bi bilo ob 50 letnici v Rusiji brezbožništvo pri vrednosti! To je naravno. Je pa nevarno, da v njem bože seme vsehne.

Sejač je šo sejat i del njegovoga semena je spadnolo na dobra tla pa obrodilo stoteren sad. Dobra tla so srca, ki so ne po strasteh i grehaj zasleplena. Srca, ki so ne preveč zakopana v časne skrbi.

Teh src se boža reč prime, začne v njih kliti, potem v dobrih delaj lübezni do Boga i bližnjega roditi stoteren sad.

popolno, bodo gradili brezbožne muzeje, prirejali protiverska predavanja i predvajali protiverske filme. Vzgojili bodo 22.000 komsomolcov (komunistične mladine) za propagando brezbožništva po vesnicaj. Časopis „Brezbožnik“ javla 1. sept. 1938. da žive v Rostovskom okrožju sekta tak zvani „mućeci“. Tej lüdje zanikajo sovjetsko vlado, ar jo smatrajo za brezbožno, državlanske düznosti pa verno spunjavejo. S sosedi, ki priznavajo sovjetsko vlado, „mućeci“ nikdar ne gućijo. „Brezbožnikov“ sodelavec je obiskao to sekto, pa nišće ne ž njim pregućao. Zdad pa zahteve, naj bi bili „mućeci“ priznani za hüdbone upornike. — Časopisi so razglasili novi, odkriti boj proti veri. Ne zadoščajo njim več obožitve dühovnikov, da so proti revoluciji, stoplejo v odkriti boj proti veri. Lani se je vršo proces proti 36 dühovnikom razne veroizpovedi, šteri so bili krivi izdajstev i drugi „hüddelstev“ proti bolševikom. Stalin je ostro kritizirao šhod brezbožnikov v Londoni, ki je pokazao samo nemoć i siromaštvo komunistov i njuvoga gibanja v Angliji. Bolševiki drug držav se morejo šće včiti od ruski, tak pravi, tej pa naj bodo vsem drugim dober vzgled. Bolševiške oblasti so zapre v Beloj Rusiji na stotine lüdi, ar so ugotovile, da je v šumi pri Minski tajna radio oddajna postaja, ki vodi propagandni boj vsej narodov Rusije proti dnešnjimi bolševiškomu režimi. Postaje pa nemerejo odkriti i vničiti. — Pariški polmesečnik „Revue des deux mondes“, šteroga sodelavca so člani Francoske akademije, piše 15. X. 1938. od nekšoga dela, štero je izdao generalni štab rdeće armade i opomina posebno na poglavje od komunistični sredstev, kak pridobivati somišlenike. V tom poglavji se priporoća širiti lažnive vesti, škoditi ugledi javne oblasti itd. Priporoća se pa tüdi, naj se v inozemstvu nabavijo radiooddajniki. V njih naj se agitira za komunizem. V vnoгих državaj že majo takše oddajnike. Bilo bi dobro, zaključuje časopis, če bi države protesterale proti tomi, i bi vdarile nazaj bar z proti propagandov v ruskom jeziki.

Estonska. V Estonskoj, tak poročajo angleški katoličanski listi, je okoli 200.000 pripadnikov pravoslavne cerkve, ki so prestopili v bizantinski obred. Te pravoslavne šćejo zediniti s katoličani. Za zedinjenje delüjeta 2 jezuita i 1 kapucin. Središče delovanja je ves Esna, odked probajo dobiti stike z pravoslavniimi družinami i bogoslovci.

Palestina. Štir najvažnejše kršćanske občine v Palestini, ki gućijo arabski, so naslovile na angleškoga ministrskoga predsednika Chamberlaina vlogo, v šteroj omenjajo, da njihovi poglavarje grajajo poseganje Amerike v patestinsko pitanje na hasek Židovom. Prosiyo ga, naj ne dovoli, da bi nad Kristušovov zemlov zavladalo lüstvo, ki ga je križalo.

Število židovov na sveti. Židov je na celom sveti okrog 17 milijonov, to je 0,8 % vsega prebivalstva na zemli. Od toga ji žive 10 milijonov v Evropi, 5 milijonov v Ameriki, 1 milijon v Aziji, 870.000 v Afriki i 30.000 v Oceaniji. To razmerje je bilo šće pred nekaj desetletji naćše. L. 1880. je mela Amerika samo 3,3 % svetovnega lüstva, 1900. l. že 11 % i 1937. 15 % vsega lüstva. Sorazmerno je židovski del v Evropi spadno od 88,4 na 60,4 %. V primeri s sküpnov gostotov oblüdenosti, je židovska gostota oblüdenosti zdad v Evropi i Ameriki skoro vednaka (1,95 v Evropi i 1,92 v Ameriki). Porast židovstva v Ameriki so

v minolih desetletjih pospešile neugodne gospodarske razmere v Evropi in možnost prostoga gospodarstva v Ameriki, v zadnji letaj pa tüdi jako moćni politični nagibi. Ka se tiče razdelitve židovstva v starom sveti, trbe razlikovati tri posebne pojase židovske oblüdenosti: prvi je ozemle bivše Avstro-Vogrške i Rusije med oglišći Leningrad—Riga—Beć—Rostov z 8 milijoni židovov, od teh samo na Poljskom 3,3 milijone, v Rusiji 2,95 milijona i v Romuniji 1,05 milijon. Drugi pojase se šiři od Anglije ob Reni do Švice z glavimi središći London, Amsterdam, Autwerpen, Frankfurt i Zürich. Tretji pojase pa so stare židovske naselbine ob Sredozemskom morji, kak Kairo, Aleksandrija, Tripolis, Tunis, Gibraltar, Marseille, Saloniki, Carigrad i Palestina, kde tvortjo židovje s 404.000 samo tretjino prebivalstva. V Nemćiji je brez Vzhodne Marke 420.000 Židovov. V Vzhodnoj Marki jih je 200.000 (vendar je to število premalo, v samom Beći jih je najmenje 200.000). V Franciji ji je 280.000, v Angliji 340.000, v Združeni državaj 4.500.000, v Argentiniji 275.000, v Kanadi 200.000. Od veliki mest, v šteri se židovje najraj naseljavajo, jih šte Newyork 2 i po milijona, Varšava 363.000, Chicago 325.000, Philadelphia 275.000

London 234.000, Lódz 282.000, Beć 178.000, Pariz 175.000 itd.

Amerika. V Ameriki je 65 milijonov lüdi, ki ne izpovedüjejo nikše veroizpovedi, ali pa se vdajajo vrstam modernoga poganstva. Tak je Amerika še itak misijonska pokrajina. 42 milijona lüdi pa pripada raznim nekataličanskim sektam. Iz Amerike odhaja leto za letom 50 misijonarov, da spreobraćajo azijske i afriške pogane. Ne pove pa statistika, keliko misijonarov ostane v Ameriki za amerikanske pogane. — Homer Martin, predsednik detroitske avtomobilske unije je povedao, da bi vsaki komunist stopo v semenišće i duga leta študirao, da postane dühovnik, samo če bi mogoć takši stopaj pomagati rdećoj propagandi i bi znali, da bi hasno komunizmi. Tak ponüvle komunizem roko katolićanstvi.

Kitajska. Slovenski misijonar voditeo kitajskoga mesta. Kda so Japonci zaseli Kitajsko mesto Jeusan, je morao vzeti slovenski misijonar France Jereb vodstvo mesta v svoje roke. Vsi oblastniki so najmre v strahi pred Japonci zapüstili mesto. Misijonar pa je ostao. Zato so njemu lüdje dali mesto posredovalca pri Japoncih. Misijonar jih je rešo smrtne nevarnosti pred Japonci i pred komunisti, ki so za Japonci zavzeli mesto.

Izjava francoskoga časnikara od rdećih milićnikov.

Francoska vlada je poslala notrašnjega ministra Sarraut-a na špansko mejo, da tam pregleda položaj, ki je nastao zavolo velkoga navala španskih begunčov. S Sarrautom je šo tüdi zastopnik njegovoga lista Jean Vidal. Te piše zdad v glasili svojega ministra, ki je zagrizeni levićarski radikal — med drugim to: Gnüsilo se mi je, kda sam vido „republikanske voditele“, generale i polkovnike i civiliste, kak so prihajali na mejo v luksuznih avtomobilih, napunjenih z zlatom i raznimi dragocenostmi. Tej lüdje so pobegnoli prvi v avtomobilih i s tovnimi kolami, punimi prtlage, med tem, kda španska deca od mraza vmirajo po cestaj i njihove matere joćejo v dešći, ar nemajo zavetišća. Kakša sramota. Zadnjo noć sam vido te „milićnike“, ki so pribežali prvi prek meje i ki so s skuzami v očeh prosili, naj je püstimo prek meje, vido sam je, kak grdo so se obnašali. Med tem, kda se francoske dekile i ženske noć i den trüdiyo, kda

delijo materam i deci hrano, tej milićniki ne so šteli niti s prstom mignoti, nego so sedeli i se francoskim deklam rezali, sami pa kadili tobak, šteroga so jim Francozi darüvali. To ne so vojakil. To so tovaji brez srca! Še hüše stvari sam vido. Najše sam matere, štere so milićniki med potjov ednostavno oropali, jim vzeli penoze i dragocenosti. Morali smo med Francozi napraviti zbirko, da smo plaćali za avtoBUS, ki je te sirote prepelao k vodi. Med tem so pa milićniki . . .

„Španski Ljenin“ se smeje v luksuznom hoteli po obilnom obedu. Časnikar Vidal je bio tüdi pri „španskom Ljenini“, Largi Caballero, ki žive v luksuznom hoteli na meji v Prats de Mollo. Te „proletarski voditeo“ se je zarežao, kda ga je francoski časnikar pitao, če so Španci Franciji kaj hvaležni za smilenje, štero skazüje španskim beguncom. Largo Caballero, ki je ravno prišeo od mastnoga obeda, medtem, kda njihove žrtve vmirajo po pi-

Kulturni obzornik.

Franc Grivec, Slovenski knez Kocelj.

V mlado, razvijajočo se dušo vlije često najveć ponosa, poguma samozavesti in moći tisti, ki ji zna z večšo roko odgrinjati zastore, ki zastirajo veličino njenih prednikov; ki zna pričarati mladeniški domišljiji v vsej pomembnosti zgodovinsko važnost njihove osebnosti in njihovega delovanja. Narodna zavelost, predvsem pa globoko versko preprićanje ima v tem dejstvu neizčrpen vir svojega poživljanja in okrepitve.

Če katera knjiga doseže ta namen, ga doseže v odlični meri knjiga „Slovenski knez Kocelj“, ki jo je napisal univ. prof. dr. Franc Grivec in jo je v razkošni opremi izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1938 (str. 300). Knjiga je napisana v izredno lepi slovenščini. Vse strani preveva osvajajoća toplina. Zdi se, kakor da je Kocelj — kodrček postal Grivčev miljenček, njegov kodrček. S sončno ljubeznijo osvetljuje tiste najlepše dneve naše slovenske zgodovine.

Knjiga je plod slovenskega znanstvenega dela. To dejstvo mora navdati vsakega zavednega Slovenca z upravićeno radostjo. Novejši slovenski zgodovinarji so s svojim raziskovanjem začrtali Kocljevi osebnosti zgodovinski okvir. Saj ga slavisti in zgodovinarji drugih narodov omenjajo le toliko, kolikor se mu ne morejo izogniti, ko ga srećujejo v spremstvu slovenskih apostolov. Grivec se je pa lotil težke, a tako lepe naloge, da je na podlagi tistih pićlih virov ter tujih in lastnih ugotovitev očrtal celotno Kocljevo zgodovinsko podobo, ocenil njegovo važnost, ki „presega meje njegove knježevine in okvir ožje slovenske zgodovine“ in prvi obširo osvetlil Kocljeve zasluge „za apostolsko in književno delo sv. Cirila in Metoda“ (str. 5).

Knjiga je vsebinsko zelo bogata in je polna novih izsledkov, posebno kar se tiče delovanja Pribine in Koclja ter Cirila in Metoda. Obširno obravnava verske in narodne razmere v Panoniji v 9. stoletju. Važne so številne ugotovitve in osvetlitve, ki se tićejo naše lokalne — domaće cerkvene zgodovine: o zaslugah Salzburga za kršćan-

renejskih cestah, se je z obema rokama prijal za črvo i pravo: „Ka hvaležni? Zakaj pa hvaležni? Namesto živeža bi nam raj poslali štuke i krugle za nje...“ Francoski časnikar pravi, da je večasi odiseo i plüno nad „vi-težtvom“ ljudi, za štere se je del Francije nekaj časa navdušavao.

Tem opazivanjem glasila notrašnjega ministra nega nikaj dodati. Razlagajo pa, zakaj se je francoska vlada naednok tak hitro določila, da naveže stike z generalom Francom.

Naša največja trgovska ladja, Avala, se je potopila

Ladja Jugoslovanskoga Lyoyda „Avala“, štera je nosila 10.750 ton, komaj 10 let stara i je vozila koks, se je potopila na poti iz Anglije v Rangson. S tov nesrečev je več milijonsko vrednost požrla morská voda.

Sodba proti morilcom Hribar Antona.

9. decembra so pristási Mačkove stranke vmorili mlado-ga dobrega katoličanskoga moža, pristáša dr. Korošca, Hribar Antona, kda je šo domo iz shoda JRZ dr. Kreka. To se je godilo na Dolenjskom pri Sv. Križi pri Kostanjevici. Sodišče v Novom mestu je obsodilo Baniča na 5 let voze, Jarkoviča na 3 leta i 6 mesecov, drugi trije obtoženci pa so dobili po 2 leti i 4 mesece voze.

Romunski zvünešnji minister pri nas.

Premiñoče dni je obiskao Beograd Gafencu, romunski zvün. minister. Z bivšim predsednikom vlade i zvünešnjim ministrom dr. M. Stojadinovičem sta razpravala od bližnje prijateljske pogodbe, štera se ma skleniti, med Madjarskov i Jugoslavijov i štere sad bi rada vživala tudi Romunija. Madjari najmre neso razpoloženi za pogodbo z Romunijov, v šteroj žive okoli 1.000.000 Madjarov. A naša država pa ne podpiše pogodbe z Madjarskov brez Romunije. Zato sta dva zvünešnjiva ministra izdala načrt, kak naj se pogajata z Madjarskov, ka pride do blaženoga mirü v Srednjoj Evropi. To delo pomirjenja predvsem podpira Italija.

Polom med Madjarskov i Sovjetskov Rusijov.

Kak je znano, je Madjarska podpisala z Nemčijov, Italijov i Japonskov protikomunistično pogodbo. Rusija je za toga volo razpustila svoje poslaništvo v Budapešti. Madjarska na to odgovarja z ukinitvijov svojega poslaništva v Moskvi.

stvo med panonskimi Slovenci, apostolsko delo Cirila in Metoda v Panoniji; predvsem pa je v knjigi zelo podčrtano in pojasnjeno Kocljevo odločilno sodelovanje pri ustanovitvi panonsko-morafske nadškofije. Kocljev dvor ob Blatonskem jezeru je bil sedem let (od začetk 867 do konca 873) glavno ognjišče staroslovenske književnosti (str. 156). Skoraj štirideset let je bil Pribinov in Kocljev dvor središče krščanske prosvete za vso Spodnjo Panonijo (str. 28). Kocelj je bil štiri leta junaški pokrovitelj panonske nadškofije (str. 159).

Oba, Pribina in Kocelj, sta bila goreča kristjana in pospeševalca krščanstva. Od leta 850 do 868 je bilo v Panoniji posvečenih trideset cerkva... Za tisto dobo nenavadno veliko število (str. 52). Za kneževanja Pribine je salzburški nadškov pošiljal v Blatenski grad zelo izobražene duhovnike (Dominik, Svarnaga, Alfrid). S temi so prišli diakoni in kleriki — bogoslovci. V Pribinovi prestolici je bilo torej nekako semenišče in bogoslovno učilišče (str. 29). Isto je bilo pozneje za časa delovanja sv. Cirila in Metoda (str. 54—55).

Splüskani ministerski predsednik.

Velike demonstracije vodijo v Belgiji bivši bojevnik i protivladi i te predsedniki Spaaki. Bojevnik zahtevajo odstop vlade i so tak ogorčeni proti njej, ka ne samo da kričijo: „Dol vlada“, nego napadajo orožništvo i celo ministerska predsednika Spaaka so poštono splüskali, kda je stopo iz svojega avtomobila pri domačoj hiži.

Amerikanske meje so pri Reni v Franciji.

To izjavo je dao Roosevelt, predsednik Zedinjenih držav Amerike v svojem govoru. Te reči pomenijo, ka Amerika ne bo več tiha, nego proti narodno socialističnim državam kakti Nemčiji, Italiji i Japonskoj nastopi skupno s Francijov i Anglijov. Ka so to ne prazne reči, je dokaz, ka so se v Atlantskom morji zbrale ladje teh treh držav, da pokažejo svojo moč i složnost proti narodno-socialističnim državam.

Kde so španske umetnine.

Španski slikar Balbuena, šteroga je rdeča vlada imenuvala za predsednika odbora za varstvo umetnin, je izjavo, da je 5% vseh španskih umetnin vñienih. Vendar jih je več, ar Balbuena pri tom ne šte umetnih zgradb, ki so bile požgane s palačami i cerkvami. Ostale umetnine so rdeči nekaj časa skrivali v Madridi v kleti muzeja El Prado. Nato so je prepelali v Valencijo, od tu pa v grad Perelado bliži francoske meje. Dosta umetnin pa je bilo vkradjenih i odnesenih v Francijo i tam odanih, dosta jih je rdeča vlada zastavila v Franciji, ar je za vojsko nücála peneze.

Španski miličniki ropeljo po Franciji.

Francoska vlada je odredila, da ne sme nieden zdrav možki od 15 do 55 priti iz Španije v Francijo. Rdeči vojaki najmre, ki so vñjšli prek meje v Francijo, so neko kmetijo izropali i vñžgali, nemir pa delajo po vsaj pokrajini. Zato Francija sprejema samo deco, ženske i starce, ki pobegnejo iz Španije v Francijo. Na mejo je poslala 50.000 vajakov, ki branijo miličnikom vstop v Francijo.

Gozd

7 oralov se proda tudi na obroke v k. o. Bokreča. Proizve se v Prekmurski banki v M. Soboti.

Drugo, kar vzbuja posebno pozornost, je Kocljevo odločilno sodelovanje pri ustanavljanju panonske nadškofije. Od leta 870 je bil Kocelj edini pokrovitelj Metodov in njegovega poslanstva (str. 88). Papež je Koclja pritegnil k dogovorom o ustanovitvi panonske nadškofije. Pri teh dogovorih je samo on sodeloval (str. 90). Papež je nanj naslavljal pisma. Kocelj sam je dopisoval z Rimom. Ohranila sta se odlomka dveh pisem papeža Janeza VIII., v odgovor panonskemu knezu Koclju. Oba odlomka sta za Koclja jako častna (str. 127).

Tretje, kar se mi zdi v knjigi povdarjeno, je Kocljevo, Cirilovo in Metodovo razmerje do pan.-slovenskega jezika. Potrebno je, da to omenim z ozirom na naše sedanje domače razmere. Kocelj je bil „po sedanji plemenski razdelitvi“ Slovak (str. 13.) V Panoniji se je pa „hitro privadil tamošnjemu slovenskemu narečju“ (str. 28) in postal v pravem imenu slovenski knez. — In Ciril in Metod? „Dokazano je, da so karantanski in panonski Slovenci že pred prihodom sv. Cirila in Metoda imeli nekatere molitve in osnovne ver-

Obisk v rdeči mučilnicaj.

Po zavetji Barcelone je povelnik policije Ungria povabo časnikare, da si ogledajo voze, v šteri so rdeči mantrali svoje nedužne žrtve. Odzvalo se je vno go časnikarov i vse, ka so vidili, je napravilo na nje strašen vpliv. Rdeči so meli mučilnice, v šterih ne so mučili samo telo svojih žrtv, nego je njihovo mantranje zadelo predvsem duševno stanje. V Kopernikoyoj vulici so meli 32 vozniških celic. V takšo celico so vrgli svojo žrtve popolnoma nago. Tla ječe so pokrita z ostrim kamenjom,

deske za spanje pa z železnimi in kamenitimi špicami. Na vozniaka je sveto neprestanoma jako močen posvet, tak da ga je spravlo od pameti. V drugi celici pa je bio odzgora nameščen mašin, ki je davao stalen ropot, šteri je vozniaka v 2 dnevoma spravlo v norost. Pa tudi druge mučilne priprave, kak biči, lanci i stiskalnice, s šterimi so voznikom drobili prste i čelüsti, so rdeči nücáli. Zato je bilo že jako potrebno, da je zmagala versko moralna vojska Španije, ki je napravila konec tem grozotam.

Novo ozdravljenje v Lurdi.

V Lurdi je 1937. l. v septembru čüdežno ozdravila Yvette Conen iz Notre Dame de la Cour v pokrajini Lantie v Franciji. Njeno ozdravljenje pa je bilo objavljeno komaj zdaj, kda je bilo potrjeno, da je nemogoče z naravnimi silami dosegnoti.

Yvette Conen je bila do svojega 20 leta popolnoma zdrava. 1935. l. pa je v meseci februaru naednok zbetžala. Pozvani zdravnik je ugotovo velke bolečine v glavi, slabo prebavo i vnetje v črevi, ki je bilo tifusnoga značaja. Beteg pa se ne zblokšao, čeravno jo je zdravnik meo stalno na skrbi. Šče poslabšao se je. Betežnici je spomin popolnoma odpovedao, srce je jako hitro bilo. Tüdi v bolnici njej neso mogli pomagati.

Njeno stanje se je slabšalo, roke i noge so odpovedale i 1936. l. že ne mogla iz postele. Zdravniki so zgübili vüpanje na njeno ozdravljenje i pripravili starše na najhüše. Te se je njena mati odločila, da jo bo pelala v Lurd. Tam se njej je prvi den malo zblokšalo, drugi den poslabšalo, zato so večer odšli iz Lurda. Na vlaki pa je naednok brez vse pomoči stanola i malo šla. V domačem kraji je brez kank šla iz vlaka v auto, doma hodila, redno vživala hrano i sama šla ležat, do tistigamao pa ne mogla sama iz postele i ne mogla sama jesti. Zdravnik jo je spozno za zdravo i po mnenji vsej zdravnikov, ki so jo zdravili, je to ozdravljenje ne naravno, nego čüdežno.

Ognjenik milijonske škode dela.

V pokrajini Konga, štero majo v svojoj oblasti Belgijci, je začela ogenj metati žebe gora Nyamlagira. Vročá lava kaple v jezero Kivoo i vodo tak segreje, ka na jezere i jezere rib plava

mrtvih na površji, štere so se spekle i skühale od vroče vode. Lava pa kaple tudi na hiše, cerkev i šola sta že dol pogoreli. Gorijo tudi šume i v njej dragocena divjačina, kak sloni, elefanti.

Veličastna proslava v Črensovcih 1. 1938. sept. 11.

Dr. Korošec Anton, minister notrašnjih zadev i dr. Natlačen Marko, ban dravske banovine ideta z svojim spremstvom na uredništvo Novin.

Svojega moža meso je spekla i odavala pivcom.

V Soluni na Grčkom je dobro šla krčma Ksanthopoulos Joachini i ženi Kati. Kak sta si pa vzela ednoga Armenca, po imeni Deresteplana za kühara, je nastala svaja med zakonskima. To pa zato, ar je žena Kata postajala neverna svojimi moži i je držala s sakačom. Njevke so bile vsakodnevne. Sakači je krčmar odpovedao, a te li ne šo. Po velikoj njevki neki večer je krčmar premino. Žena je jočić javila na policijo, da jo je „drugi mož“ povrgoe i za božo volo prosila to, naj ga poišče. Resan so po celoj Grčkoj visili plakati z fotografijov zgüblenoga. A nekak je pa policiji pošepetno, da tü more vmes biti hüdodelstvo. Nepričaküvano je ta prišla i vršila v hiši preiskavo. Pa groza, v hladilnici je najšla pečeno cloveče meso. Možá je beštija spekla i ka nebi prišli na sled, v mali falataj je med ovo hrano mešala možinjino pečeno telo. Se zna, ka so krčmo taki zaprli z krčmaricov i küharom vred.

Žalostna smrt uglednoga zdravnika.

V Beogradu je v noči od 1. na 2. februara skočo iz okna svojega stanovanja v 4 nadstropji bivši upravnik zdravilišča za tuberkulozne v Topolšćici dr. Vaso Savič i obležao mrtev na vulici. Dr. Savič je bio prestavljeni iz Slovenije v Beograd. Tü ne se počüto tak dobro, kak v Sloveniji i to je močno vplivalo na njegovo duševnost. Nazadnje si je vzeo življenje na tak strašen način. Smrt dr. Saviča, ki je bio v Jugoslaviji i tüdi v tñjimi priznani zdravnik za tuberkulozo, obžalüjejo v vseh prestolniških zdravniških krogih. Za njim je skočila tudi njegova asistentka gđc. Kučera, ki se je istotak bujla na tleh. Pač živa vera, živa vera vgašüje, zato se pa vnožijo zblojene pameti i teh sad, samomori.

Francova vojska prišla do francoske meje.

Rdeči ministri Katalonije so vsi od prvoga do zadnjega pobegnoli, generali tüdi. Prosjio za mir potom Anglije i Francije i zahtevajo, da se nikomi nikša kaštiga ne naloži. Te pa za deset i deset jezere nedužno spoklanih nikše kaštige ne bi bilo?! Gotovo narod ne kriv, šteroga so strahüvali, a odgovornost i tüdi kaštige pa nosijo voditelje, ki so zvršavali rope, kraje, skrunjenja i morije. Boži bič poka, ognoti se njemi je ne mogoče.

ske resnice zapisane v slovenskem jeziku...“ (str. 153, glej tudi str. 63, 233, 156, 197 in 169—170). Ciril in Metod vsega tega, kar sta našla, nista zavrpla, ampak „sta se zadovoljno prilagodila zahodnemu krščanstvu (obredü, terminologiji); sprejela sta že udomačene zahodne slovenske izraze“ (str. 233). Kajti „verjetno je, da se je prav v tej dobi na panonskih tleh najživahneje gojilo domače staroslovensko cerkveno pisemstvo“ (str. 156), bi je bilo sicer „okorno“ a ti „poskusi staroslovenskega pisemstva (so bili) neka opora za cerkvenoslovensko književnost Ciril-Methodove šole“ (stran 169). — „Praktični in vzgojni razlogi so sv. Cirilu in Metodu ter njunim učencem priporočali, naj svoj verski in književni pouk kolikor mogoče naslone na ljudstvu že znane slovenske obrazce verskega pouka. Stiki Ciril-Methodove književne šole z domačim panonskoslovenskim pismenstvom torej ne morejo biti zgolj slučajni, marveč zavedno name-ravani“ (str. 169—170).

Za konec naj omenim še Kocljevo izredno ljubezen do slovenskih knjig. O njem pravi vir, da je Kocelj „močno vzljü-

bil slovenske knjige“. Grivec nas v posebnem poglavju povede kar v Kocljevo knjižnico! (stran 159—168.) Izredno zanimivo! Pisatelj ugotavlja, kateré „stare cerkvenoslovenske spise in knjige je utegnil knez kocelj brati“: cerkvenoslovensko gramatiko, prevod cerkvenega bogoslužja, jutranjice, ure, večernice, povečernice, in sveto mašo, psalterij in evangelij z apostolskimi berili in z izbranimi cerkvenimi službami (— prevodi sv. Cirila in Metoda), uvod ali prvo poglavje Žitja Metodija in Žitje Konstantina. „Vsaj nekatere izmed teh spisov je Kocelj brez dvoma večkrat prebiral, da je mogel vztrajati v velikodušni zvestobi slovenskima apostolima“ (str. 167). Človek se mora pri teh besedah kar zamisliti. Grivec večkrat podudarja visoko Kocljevo izobrazbo. Do prihoda svetih bratov v Panonijo je prejemal latinskoneško izobrazbo, a ta „se je pred vodstvom velikega učenjaka Cirila izpopolnila še z grškoslovensko izobrazbo“ (str. 54). In kako je ta izobraženi knez živel cerkveno-versko, če hočete, liturgično življenje! To dejstvo more danes, po tolikih stoletjih, osramotiti marsikateroga katoliš-

kega izobraženca, ki mu je tako življenje, oziroma branje — knjiga, zapečatena s sedmerimi pečati...

Grivcu mora biti ravno naša Slovenska krajina v prvi vrsti zelo hvaležna za to njegovo prvovrstno delo o našem knezu Koclju. Saj je Kocelj neposredno vladal našim pradedom. Spodobi se, da ima to knjigo v svoji knjižnici vsak izobraženec naše krajine, predvsem pa šole. Posebno ob tej knjigi se bo mladina najbolj naučila in razumela, da „v zgodovini narodov ne odločuje vnanja veličina in sila, temveč npravna moč duhovnih vrednot. A npravno moč narodov poživljajo tudi nevenljivi spomini in svetli zgledi njihovih velikih mož“ (str. 205—206). Potrebno je to povdarjati za nas Slovence ravno v današnjih dneh...

Knjigo krasede barvane inicijalke in vinjete, 13 slik in dva odlomka iz važnih listin. Na koncu je dodan zemljevid, ki predstavlja politično razdelitev slovenskega ozemlja v 9. stoletju. Knjiga stane: navadna izdaja 120 din, luksuzna 300 din. Dobi se pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Nova vlada.

6. februara je bila sestavljena nova vlada, štere ministri so:

Predsednik ministerskoga sveta i minister za notrašnje zadeve *dr. Dragiša Cvetković*. Prometni minister *dr. Mehmed Spaho*. Minister vojske i mornarice armijski general *Milutin Nedić*. Minister za zvušne zadeve *dr. Aleksander Cincar — Marković*, poslanik v Berlini. Pravosodni minister *dr. Viktor Ružič*, zagrebečki ban v pokoji. Finančni minister *Vojin Đuričić*, upravnik Državne Hipotekarne banke. Gradbeni minister *dr. Miha Krek*. Prosvetni minister *Stevan Čirić*, bivši predsednik narodne skupščine. Minister za trgovino i industrijo *Jevrem Tomić*, nar. poslanec i bivši podpredsednik narodne skupščine. Minister za pošto, telegraf i telefon *Jovan Altiparmaković*, nar. poslanec. Minister za loge i rudnike *Ljubomir Pantlić*, nar. poslanec. Minister za poledelstvo *ing. Bešvić Nikola*, narodni poslanec. Minister za socialno politiko i narodno zdravje *Miloje Rajaković*, narodni poslanec i bivši predsednik finančnega odbora. Minister za telovno vzgojo ljudstva *Djura Čejović*, narodni poslanec. Minister brez listnice *Franc Snoj*, minister n. r. Minister brez listnice *dr. Drafer Kulenović*, minister n. r. Minister brez listnice *dr. Branko Miljuš*, narodni poslanec. Minister brez listnice *Ante Maštrović*, minister n. r.

Nova vlada je vlada JRZ stranke i jeni glavni namen je, da išče pota za sporazum z Hrvati i da izdelata načrt za samouprave.

28. jan. je minolo 6 let, kda je bio prijeto dr. Anton Korošec,

kak voditeo slovenskoga naroda i odegani v pregnanstvo, kde je bio več kak 20 mesecov. Z njim je bio tudi odegani v pregnanstvo zdajšnji ban dr. Marko Natlačen, senator dr. Franc Kulovec i več odličnih slovenskih boritelov. V tistih časaj je bilo prepovedano slovensko misliti po naših slovenskih domovaj, zato je verno slovensko ljudstvo molilo za svoj slovenski narod i za svojega voditelja.

V Zagrebi se je vršila konferenca vseh jugoslovenskih katoličanskih púšpekov.

Te konference se je vdeležo sam papov nuncij g. Ettore Felici iz Beograda. Na toj konferenci so se obravnavala jako važna pitanja od dnešnjega stanja katoličancov v Jugoslaviji.

Sprevod † škofa dr. Gnidovca.

V cerkvi Srca Jezušovoga so za pokojnoga svetniškoga škofa sveto mešo z dvorbov opravili sarajevski nadškof, dr. Šarič, predgali so pa ljubljanski škof dr. Rožman. Do srca je genola vsakoga predga, gda so omenili sveto življenje pokojnoga, k Jezušovimi miranji spodobno, mukepuno vmiranje i povdarili: „Ne vem, če je mogoče, da kdo siromašnejši umrje, kot on. Cele dneve biti brez hrane, ure daleč hoditi peš s teškim kovčekom v roki — bilo mu je vsakdanje na njegovih mnogih apostolskih potih. Spati na golih ilovnatih tleh, sredi med vernimi verniki zanj ni bila izjema. V skromnosti svoji pa je zgradil 11 cerkva v skrbi, da bi njegovi verniki povsod imeli skromen hram božji.“

Sprevoda škofa dr. Ivana Guidovca so se vdeležili škofje: hrvatski metropolit, nadškof dr.

Stepinac iz Zagreba, nadškof dr. Šarič iz Sarajeva, nadškof dr. Ujčić iz Beograda, ljubljanski škof dr. Rožman, krški škof dr. Srebrenič, mariborski škof dr. Tomazič, senjski škof dr. Burič i šibenški škof dr. Mileta. Zastopnik Nj. Vel. krala je bio general Dodić, ban dr. Natlačen je zastopao predsednika vlade Cvetkovića in vlado. Sodno oblast je zastopao dr. Vladimir Golia, predsednik višjega dežel-noga sodišča. Ljubljanski in mariborski kanoniki, nešteto svetne i redovne duhovščine, sestre raznih kongregacij, mladina, uradništvo i nepregledna vnožina naroda obojega spola je sprevodila telo svetniškoga škofa do groba, gde je od pokojnoga z genljivimi rečmi vzeo slovo kanonik g. Kordin iz Skoplja i z šterim se je toplo zahvalo vsem za vse, ka dobrogga so učinili njegovomi škofi. Naj počiva svetniški škof v miri i moli za nas grešknike.

Ka pravite?

Gospod urednik, ščem Vam napisati par dogodkov z naše krajine.

1.) Med našim narodom se je razpasla jako grda navada. Po večeraj hodijo eden k drugomi gda semen lupat, gda perje česat, dekle i dečki.

Gda je delo gotovo, si vze-mejo harmonikaša pa plešejo prek ponoči. Slabo je to, ar so zraven mladoletniki obojega spola. G. urednik, bičajte te grde navade.

2.) Tudi se je obnesla grda navada, da se začnejo mladi dečki i dekle pozdravlati z tujim pozdravom. G. urednik, ali nemamo mi dosta lepi pozdravov i to: „Hvaljen bodi Jezuš Kristuš“, „Bog živi“ i druge?

3.) Kak Vam je znano, g. urednik, pošte ob nedelaj i svetkaj po podnevi ne uredjujejo. Ali na ništerni poš-taj tudi v nedelo i na svetek dobijo nešterni pošto, a drugim se ne da. Ali naj vsi dobijo pošto, ali pa nišče, pravica bi se glasila tak.

4.) Znano Vam je, g. urednik, da je bilo popisavanje delavcov po vesnicaj. Dogajali so se pri tom slučaji, ka se je dalo gori spisati dosta takši, ki majo 8, 10 do 15 plügov zemle, a gor so pa povedali po 3, 5 i 6. Ništerni so povedali, da majo duga po 6—10.000 din., ali v istini majo telko gotovine v žepaj. Ali se to delo ne de dalo z ostrimi kaštigami zabraniti?

Tak se naj ne dela več.

Lansko leto sem bio na sezonskom deli v Nemčiji. Bilo nas je 12. Bila je tudi edna dekla doma nekje z Goričkoga. Taki kak smo prišli ta, se je zagledala v ednoga kočija. Mi moški smo to početje začeli grdit, ar smo šteli, naj bude na našem marofi vse pošteno. Ali, žalibog, se je nahajala med nami edna oženje-

na ženska, bila je en čas küh-arica. Ta je pravila onoj dekli: ti ne poslušaj nikaj moške, či se bodo norca delali z tebe, jim pokaži... Nadale njej je pravla: tudi jaz sem bila takša, kda sem bila še mlada, samo vleči Nemce, naj ti li vsefele küpüjejo. Pitam, vas g. urednik je takše delo lepo?

Razočaranje.

Večer se spušća na zemlo. Sunce je že zajšlo; samo ešće večerna zarja rdeči redke megle. Proti seli P. stople z hitrimi stopaji nekši moški; v ednoj roki nosi mali kufrek. Na prvi pogled bi se njemi pravilo, ka je tihinec, tak nekam začüdeno gleda na vsako hižo. Selo je skoro prazno, nišče ga ne srečavle. Kak bi pa tudi, vej je žetva, pa je šće vse na polaj, dokač se pač vidi. V sosidnom seli brni mlatilni mašin. Naš človik se stavi pred ednov hižov, pred Br..., šće odpreti dveri v škegenj; dveri pa na mesto ka bi se odprle, se zrušijo, on bi pa skoro prek nijj telebno, kak je šörek pa dugi. Nekaj si je zmuvo, nej sam razmo, ka je pravo; spoznao sam pa po njegovom obnašanj, ka je jako začüden. Vstoji v škegenj. Škegenj? ... nevem či se to ime spodobi tistomi kraj, ka ljudje navadno za škegenj zovejo. Človek bi pravo, ka je dvor, v takšem neredi je vse bilo. Naš človek se najprle napoti proti štali, kak je že to moška navada, gda odket pridejo, čiravno z delesnjega kraja. Dveri v štalo so odprete, ali bolše povedano: na štali nega-

dver. Zmas na vse kraje kaple doli s sten; štala pa prazna.

— Gvišno so z marov na njivaj, ali pa morebiti mlatijo pri mašini. — Samo, gda je malo bole pogledno, te je spoznao, ka v toj štali že dugo časa nej bilo kравjega répa. To njemi je posvedočo tudi dvor za štalog, ali... tisti kraj, ge bi mogeo biti dvor, zato ka ga tü nej bilo; bile so samo črepinje pa spotreta glazovina. Jasno se vidi, ka že dugo časa pri tej spotretij jasljaj nej bila privezana roglatá glava, ešće menje pa konjska.

Naš nepoznanec si globoko zdejne. Tesno njemi je pri srci. Bledi, nevem či od čemerov ali od žalosti, se napoti v hižo. Dveri v hižo so zaprte. Pritisne na kvako z vsov močjov, i se odprejo, klüka njemi pa v rokaj ostane; s čemerami jo vrže na sred škegnja. Vstoji. V hiži je že skoro kmica. Z ročnov svetilkov si razgleda sobo. Moj Bog! kakša hiža! Posteli tak zagledajo, da nebi bilo ženskij rok pri hiži. Stolci gingavi. Sto se ešće komaj na nogačaj držij. Vsaki kot je edna pavokova trdnjava; vsešerom je praha na eden prst. Okna i špolete pune kant i kantic; vse prazne. Vzeme edno i podüha: — po žganici smrdij; — druga; —

tü je bio rum; — vzeme tretjo, štara ešće ma cedilo nekše pivovarne... Skoro vsaka inači smrdij.

— Norili so me! Norili so me! — se njemi iztrga iz prs i ves trepetajoči se vsede na klop pri stoli. Vse se njemi vrtij pred očmi; z rokami si zakrije obraz, i skoro njemi na još ide.

Pa so mi pisali, ka so hižo dali popraviti... ka zgleđa kak nova... ka so dug rešili... ka majo fajno maro... ka njim zdaj dobro ide... ka naj samo pošilam... ka nodo zabadav penez trošili... ka to vse mené doma čaka... Moj Bog! zdaj vidim, kama so šli moji penez; zdaj vidim, ge so trošili moke s krvavim žülam zaslužene franke! Te kante... te smrdeče kante mi vse povejo! Moj Bog! moj Bog! ka naj učinim?!

Vöni so se začüli stopaji. Nekak ide. Včasi za tem se odprejo dveri v hižo; na pragi se pokaže ženska postava s korbom v roki, šteroga pazljivo položi na posteo i prižge lampaš. Neje včasi zapazila pri stoli sededečega, dokač se sam nej oglašo. Pri tom glasi je pa tak prepala, ka niti reči nej zmogla včasi.

— Verona! Verona! ge so moji penez? ... ge so moji fran-

Glasi iz Slovenske Krajine.

† **Balkányi Ernest**. Febr. 1. proti večeri, gda se je dovrševalo delo pri februarškom Marijinom listi, je mirno zaspao v Gospodi lastnik tiskarne, Balkányi Ernest, v 69 leti starosti. Življenje njemi je vzeo želodčno-jeterski rak. Z velikov vdeležbov je bio zakopani 3. februara na izraelitskom pokopališči. Pokojni, po veri židov, je bio globoko veren človek, ki je odkrito prizavao vero v pravoga osebnoga Boga. Bio je značajan človek. Velike dobičke bi si lejko spravvo, gda se je silila agrarna zemla za drage peneze našim ljudem za odkup i sta se v te namen ustanovila dva lista „Néplap“ i „Naše Novine“ i oba njemi ponüdila, da bi jiva tiskao. Ponüdbo je odklonio, zahvalen je bio, ka so se naši listi pri njem tiskali i veren je ostao do njih. Pred smrtjov je želó gučati z urednikom naših listov i ga je jočić proso za odpüšćenje, če bi ga s kem razžalo. Genljivo je bilo čüti iz vüst vmirajočega: nasam nikomi nikaj hüdoga včino. Proso ga je tudi za versko tolažbo. Te ga je potolažo i obüdo pred njim vero, vüpanje i lübezen do Boga. Te jakosti majo v sebi tudi želó po sv. Krsti. Zavüpajmo na božo smilenost. Ta naj obine pokojnoga düšo, njegove ostale pa potolaži, šterim izražamo naše sožalje.

Navuk za tretjired sv. Frančiška je dnestjedan, 19. februara v Črensovcih po večernici. Večernice ob 2. Te den bo tudi sprejem novih kotrig, ki so se že prijavile, ali se bodo ešće prijavile za sprejem. Življenje je kratko — večnost se bliža, živimo, da bomo meli *veselo* večnost. Zato vableni v tretjired, pridite v velkom številu.

Bogato naročnino za Novine nam je poslao g. Perš Zoltan, poštni uradnik iz Ormoža v zneski 50 Din. Bog povrni.

Na misijon g. Kereca v Jumanfu-i so darüvali v Din: Tanacek Pavla, Benkić Jozefa i Žilavec Karolina z Francije 15, Pavel Elizabeta, Šoštanj, 20, N. Sobota, 20, Hozjan Kata z Francije 11, Horvat Štefan, Lipa hš. 103, din 50. Penez odposlan po čeki Novin naprej.

Zahvala. Toplo se zahvalim g. Campini, izseljenskomu duhovniku, da so mi pomagali spraviti carte d' identite, i vsem Slovencom, ki so me v težkom betegi i po operaciji obiskavali. Vsem naj povrne to lübezen

Devica Marija. — Lukovnjak Marika, Faux la Montagne, zdaj Bakovci.

Na upravi Novin nega občine niti kase. Ar je zdaj uprava Novin v Našem Dömi v Črensovcih, v šterom mata urade tüdi občinski urad i posojilnica, se dostakrat zgodi, ka ljudje zavdarijo na upravo Novin, štara je spodkar. *Na prvom štöki je občinski urad i prek njega posojilnični urad. Vsaki naj se tü javi, ne pa na upravi.* Uprava ne more dati posojil, niti vlog izplačüvati, niti nema oblasti živinske liste prepisüvati ali sprejemati prijave, če štö pride od vojakov ali z tujine domo. Febr. 2. na Svečnico je nekak prineso na upravo Novin živinski potni list, gda se je velka meša slüžila, ar je odao svinjo, da bi se prepisao. Držite se vsi reda. V nedelo i svetke pa ni občina, ni kasa nemata uradnih dnevoj.

Neste zadeli. „Düševni list“ je v 2. št. 1. 1939. dao našim ljudem iz Argentine, ki so se njemi pritožili zavolo norcadelanje kat. vere, ete odgovor: „Skažlivec, vrži vö prvo tram z oka tvojeja i teda pogledni, da vö vržeš troho z oka brata tvojeja“. To pomeni, ka te list ne pozna pokore, poniznosti i pravicolübnosti. Nikdar nese je ni eden kat. list norčaro z evangeličanske vere. To se dokaže z vsemi številkami teh listov. A z številkami i to vnogimi Düševnoga lista se pa more dokazati norcadelanje iz kat. vere. Takše pisarije ne gojijo evangeličanskih düš kak bi mogle. Zato pa te pisarije sami evangeličanci obsojajo.

Izakovci. Poleg naši vsagdanešnji nevoul nas gorpoiščejo včakše leto vnogi živinski betegi, štari nam napravljajo jako velke škode i nam naše nevole ešće povekšavajo. Posebno dosta kvara trpimo pri naši svinjaj, štara nam leto za letom vkraj pridejo. Jako žalostno je bilo pri nas lansko leto, kda nej bilo skoro edne hiže, kde bi nej kakše svinče vkraj prišlo. Močno je bila razširjena rdečica, sledkar pa pri nešterni hižaj celo svinska küga. Vej se je proti tem betegom nekaj vceplavalo, samo ka je bilo to že precu kesno, gda je bio beteg že jako razširjeni. Kakpa, ka vceplavanje te že ne več tak hasnilo, kak če bi bile svinje te vceplavane, gda so šće nej zbežezale. Zato bi prosili tiste gospode, štari majo pri tom kaj odločiti, naj bi poskrbeli, ka se svinjsko cepljenje letos pri nas zvrši bole rano. Vsakoletne ne-

raj henjali, gda so Vanča varali. Skoro so nej šteli vervati svojjim očem.

— Ti si, Vanč? Pa si nam nikaj nej pisao, ka prideš... Zakaj si prišeo?... viš kakše siromaštvo je doma, kakše nevole so...

— Ne pitam vas za nevole, pa nej za siromaštvo; pitam vas za peneze! Kama ste djali telko mojij penez, ka sam vam vsaki mesec domo pošilao?

— Vej se ti pa znan ne senja? kakše peneze si nam pošilao? Vej znan ne misliš na tiste krajcare, ka si nam parkrat poslao. Tisto je ja nej vredno kreganja. Vej če bi mij samo na tisto čakali, te bi že nas davno vr... zeo.

— Kakše krajcare sam vam jes pošilao? Ne pitam vas za nikše krajcare, liki za jezere, za vse tiste jezere, ka sam vam v sedmij letaj domo sposlao. Zakaj ste mi pa pisali, ka ste hižo dali popraviti, ka ste dug plačali, pa edno i drugo! Pokažite, ge mate vse to! Ne prosim vas drugo, kak račun od mojij penez, štara sam s krvavimi žüli zaslüžo! Kelko nočij sam nej spao, samo da bi kem več zaslüžo pa domo poslao, naj se samo doma vred dene pa dug

ki? Kama ste je djali? Zakaj ste nej hižo popravili kak ste mi pisali? Zakaj ste mi lagali? Zakaj ste me norili?...

— Vanč!... križ boži!... Vanč! To si tij! Kak si me zosagaol? Gda si pa prišeo? Pa si nam nikaj nej pisao, ka prideš, — je komaj zdaj Verona k sebi prišla.

— Pitam te, ge so moji penezi, kama ste moje franke djali, nej ka sam nej pisao! Jes znam, zakaj sam nej pisao! To tebe ne brigal!

— Vej pa nemam jes nikšij penez; pitaj očö, oni so s penezami ravnali, nej jes... jes od tvojij penez nikaj nemam...

— Nikaj nemaš? Za čide si si pa küpila svilnati robec, ka se ti na glavi leskeče?... pa reklin pa förtuj? Ge si zela peneze za te drage rečij? Što ti je dao, či si je nej küpila za tiste, ka sam jes pošilao?... Ka je bilo v tistoj kantaš, ka na posteli vö skorbla lükajo?... pa v tej tü na špoleti?... Za čide peneze ste si to smrdügo küpili? povej!

— Vej pa znaš, ka nekaj moremo jesti, ka z zraka nemremo živeti. Delati moremo kak živina, pa jesti nam tüdi trbej.

V tom časi so vstopili v hižo očö, i od začüdenja pri dve-

vole so nas navčile i smo v pamet vzeli, ka nam naše svinje lejko reši samo pravočasno cepjenje. Za par dinarov si lejko rešimo svoje svinje, če je damo ob pravom časi cepiti. Zato naj letos vsaki vert, šteri količakj premore, naj da svinje vcepiti, da se že ednok tem nevolam ognemo. Meni, niže podpisanomi, so v lanskom leti vse svinje, kelko sem jih meo, spokapale na svinjskoj kügi i to zavolo prepoznoga cepjenja. Više oblasti sem proso, konči za menšo podporo i šče niti zdaj nesam dobo nikaj. Zato se letos preskrbimo z pravočasnim cepjenom, da nede teliko škode. — Senica Martin.

Velesjem v Zagrebi. Vršo se bo letos od 15. aprila naprej do 3. decembra toga leta s sledećim programom: Od 15. do 17. aprila: Balkanska razstava. Od 29. aprila do 8. maja: Mednarodno specialno senje: za aotomobile, kmetijske stroje, vino, narodno ročno delo. Od 13—21. maja: Razstava za pse, mačke, ptice pesmarice, rože, kaktuse; zaščita narave i zaščita od napadov iz zraka. Od 3—11. junija: za poledelstvo, živinorejo, zadržarstvo, domačo obrt i velika živinozdravniška razstava. Od 24—29. junija: Razstava zagrebaćkih šol. Od 26. augusta do 4. septembra: Mednarodno veliko senje za vsako blago izvzemši aotomobilov. Od 14—17. oktobra: Razstava sada, grozdja, cvetja i zelenjave. Od 1—3. decembra: Razstava perotnine, domaćih zavcov, golobov i ptic pesmarice.

Grad. Javili smo, da smo dobili novoga kaplana g. Lanjšćek Ludvika. Ne smo pa znali, či so oni ešče ne bili v službi, smo mislili, ka so jih iz Štajara k nam djali. A oni so pri nas dobili po odsluženom vojašćini prvo mesto. To nas ešče posebno veseli. Obe Lendavi, Gornja i Dolnja, mata novomešnike za kaplane.

Na podporo Novin so darovali Verbanjšak Janko, katehet v D. Lendavi, 4 Din., Hranilnica i posojilnica v Bogojini, 2 Din., Toplak Štefan, organist, Bajmok, 5 Din. Bog povrni.

Smrt z Marijinim Listom. Naroćnica naših listov, Šömen Marija, žena Jožefa v Strehovci, je 5. februara vmrla v 40. leti starosti. Vmirajoć je Mar. List v roke prijala. Moćno ga je držala v rokaj, ešče ednok zazvala: Marija Pomoćnica, pomagaj mi i svojo dušo zročila po Mariji dobromi Ježuši. Molimo za njo.

Novi banski svetnik za Soboto. Minister za notrašnje zadeve je imenuvao mesto narodnoga poslanca g. Bajlec Franca, ki kak narodni poslanec po zakoni ne more biti banski svetnik, g. Hartner Ferdinanda, predsednika velike občine M. Sobota. Čestitamo.

Sirota za misijone. Dvadeseti let betežna šivelja, Vöröš Marija, Beitunci, 165, je napravila i poslala za misijone tri prte. Delala je brezplaćno, jako lepo pa prosi smilena srca, da bi njej pomagala blago pilaćati, štero košta 150 Din.

Vodstvo Martinišća v Soboti se prav prisrćno zahvaluje Kmećkoj posojilnici v Soboti za novoletni dar v zneski 1000 din. Ešče prav posebno zahvalo pa izreka Črensovskoj posojilnici, štera je v svojoj velikodušnosti brisala za novoletni dar 10.000 din duga, šteroga je melo Martinišće pri njoj. Bog plaćaj! Naši ljudje pa naj tüdi s svojimi vlogami podpirajo in svoje vloge zavüpjajo tistim posojilnicam, štere se znajo spomniti z darovi ustanov, ki služijo v dobro našemu ljudstvu!

Vančaves. V zadnjoj številki „Novin“ smo ćteli, kak pišejo Vidonćarje štatistiko časopisov v svojoj vesi. Zato jo tüdi mi šćemo napisati v našoj vesi, nešćemo biti glede kršćanski listov na zadnjem mestu. Mamo sledeće kršćanske liste: „Slovenec“ 2, „Slovenski dom“ 2, „Novine“ 15, „Slovenski gospodar“ 5, „Slovenski delavec“ 3, „Domoljub“ 1, „Marijin list“ 17, „Glasnik“ 2, „Bogoljub“ 1, „Naš dom“ 1 i Dom in svet 1. Protikršćanskih listov med nami katolićani nemamo. Za našo malo ves je to lepo število. Priporoćamo vsem katolićanom, da si naroćajo samo naše kršćanske liste. Z protiverskimi pa na oženj.

Velićastna proslava v Črensovcih 1. 1938. sept. 11. Narodne noše moške mladine pod vodstvom Horvat Antona, namešćenca na upravi Novin.

Tišina. V nedelo, dne 5. februara se je zaćeo v našoj fari misijon, vodi jo ga gg. salezijanci. Vsi se prav iz srca veselimo misijoni, pa se preć. g. dekan zahvalimo, da nam je spravo misijon.

Dodatek k zgodovini Vančavesi. Od 1. 1900. do 1939. je prebivalstvo naraslo za 80 oseb. V svetovnoj bojni jih je spadnolo iz vesi 23, od teh 6 oženjenih. Za ćasa komunistov je spadno eden. Obrtnikov smo meli v tom ćasi: 4 šostare, 1 krojaća, 2 trgovca, 1 kćalca, 2 stolara, 1 kovaća i 1 gostilničara. Županje so bili: † Števanec Jožef, Vögrinćić Matjaš, Maćek Štefan 2 krat i † Perdigal Ivan. Iz evangelićanske vere so prestopile v katolićansko vero 3 ženske. Iz katolićanske nišće ne izstopo.

Kaj pa naši vajenci? Nekak se je v Novinaj od 5. febr. spomno delavk v soboćkih fabrikaj. Dobro je to. Da bi le tüdi kaj uspeha bilo. Ravno tak, ali pa ešče bole važno, pa je pitanje soboćkih vajencov. Tu bi bio že skrajni ćas, da se nekaj napravi. Većina teh nema skoro niti edno nedelo i svetek prilike za sv. mešo. Ne zadosta, da morajo delati večkrat pozno v noć, ka je tüdi proti zakoni, ešče celo po nedelaj i sveitaj jim majstri, zväun par ćastnih izjem, ne dajo prosto. Nikaj ćudnoga potem, će rastejo brez vsake srćne omike, će nega med njimi veselja za dobro i plemenito. Čüдно i prećüдно je samo to, da gospodje soboćki majstri sami ne uvidijo, da je i bo takši obrtni narašćaj njihovomi stani v škodo.

Vančaves. Letos se bole slabo ženimo, kak druga leta. Samo šćtirje so bi. tak koražni, da so vzeli na sebe te zakonski jarem. Oženila se je tüdi dugoletna ćlanica Marijine družbe, jako

vrla mladenka, pošćuvana od cele vesi, Mimika Ratnik. Odišla je na Petajnce za ženu vrlomi mladenci Ranko Viktori. Iskreno ćastitamo.

Slüžbo slüžitela je dobo na rakićanskoj šoli Mihalić Koloman. Tem potom se zahvaluje za priporoćilo i prošnje, ki so se vlagale za njega, preć. g. Krantz Jožefi, tišinski dekan, Klekl Jožefi, banskomi svetniki i našima narodnima poslancom, gg. dr. Klari i Bajleci.

Bogojina. Prosvetno društvo se najepše zahvaluje „Urberijalnoj sküpnosti“, štera je ob priliki obćnoga zbora dala 2000 Din. podpore za popravitev Prosvetnoga doma. Da bi se ešče tüdi drugoć spomnili z nas i nam pomagali popraviti prepotrebno zavetišće naše mladine. Bog plaćaj. — Prosvetno društvo vpripori prišćestno nedelo (to je 19. febr.) lepo, smešno Nusićevo igro: Navaden ćlovek. Režisira gđć. Zakrajšek. Pomagata še pri vćenji gđć. Rous i gđć. Pusešnjak. Želeli bi, da bi naše pridne gospodićne vüćitelice ešče naprej i večkrat navčile kaj spodobnoga. Za štero smo jim že naprej hvaležni.

Navodila

jugoslavenskim izseljencom v Franciji

Podalšavanje izseljenićkih potnih listov.

Posebi se priporoća našim izseljencom, da dobro ćuvajö svoj jugoslavenski potni list i da ga nikomi ne zavüpjajo ali celo posajajo. Potni list se smatra kak osebna last vsakšega poedinca, tak da niti francoske upravne (policijske) oblasti nemaju pravice, da ga odvzemejo, a najmenje delodajalci, ki to večkrat napravijo, da bi naše delavce prisilno zadržali na slabšem i menje plaćanom delu.

Da bo meo potni list tisto vrednost, ki njemu je namenjena, zato mora biti v redi i pravoćasno podalšani, kda njemu valanost poteće. Kak hitro izseljenec opazi, da je valanost njegovoga potnoga lista potekla, je potrebno, da ga osebno preda ali pošle po pošti našemi najblišnjemi Kraljevskomi konzulati ali kraljevskomi poslanstvu v Parizi i v namen podugšanja ali morebitne zamenjave.

Ob priliki zamenjave staroga potnoga lista za novoga, izseljenci moraju na vsaki naćin zaprositi naš pristojni konzulat, da jim v novi potni list nalepi tisti listić iz staroga potnoga

Prekosnice.

V šoli. Povejte mi deca, kak se je zvao tisti najlepši pa najprednejši angeo, šteri je ne šteo Bogi slüžitü?

Edna ćelkica goriskoći pa na gläs skrći: Lecitar.

— Kak, kak moje dete?

— On ne hodi k meši.

Angleška norija. Eden angleški plivanoš je že duže ćasa opazüvao edno staro gospo, štera je pri njegovih predgaj v cerkvi vsigdar trdno spala, či je pa predgao kakši mladi dühovnik z vseučilišća, tistoga je pa jako verno poslušala. To se je staromi plivanoši ćüдно vidlo, pa je ednok k veri vzeo staro gospo. Tanjemi je pa etak odgovorila: „Znate, gospod plivanoš, či vi predgate, te znam, ka je boža reć dobro povedana; gda pa pridejo na predganico mladi ljudje z vseučilišća, te pa trbe dobro paziti, či se nahaja seme božih reći v pravih rokaj.“

Z sodne dvorane. Sodnik (k malomi šolarćeki): Ka pa šćeš, mali? — Šolarćek: Jaz bi se rad loćo od starišov, zato ka me jako bijejo.

Takše so ženske. Prva gospa: O, ći me moj mož razćemeri, se njemu popretim, ka odidem nazaj k materi, pa mam vćasi mir.

Druga gospa: O, ći pa mene moj mož razćemeri, jaz se njemu pa popretim, ka pridejo moja mati k meni na 14 dni, pa je mož vćasi takši, kak ći biga s toplov mastjov namazala.

lista, na šterom je odtisnjeni vizum francoskoga konzulata v našoj državi, na podlagi šteroga so pušćeni v Francijo. To je neobhodbo potrebno zavolo obnavljanja francoske delavske izkaznice.

Opomina se naše izseljenice, da jim delavske legitimacije (carte d'identité) v bodoće ne bodo podalšane od stani Francoskih oblasti, će ne bodo meli v redi i podalšanih jugoslavenskih potnih listov. Zato tisti naši izseljenci, ki so zgübili svoj potni list, ali ga sploh neso meli, morejo kimprvle prositi Kraljevsko poslanstvo v Parizi ali Kraljevske konzulate v Lille-i, Metz-i ali Marseille-i, da jim izdajo nove potne liste.

Opominamo, da bodo naša predstavništva u Franciji jemala v zašćito v prvom vrstu tiste naše izseljenice, ki bodo meli svoje potne liste v redi i pravoćasno podalšane.

rišij! Delao sam kak marše! Vij ste pa peneze zapravljali za pijaćo, za to smrdedećo pijaćo! Kakše nevole mate doma? Ali ste od nevol rdeći pa debeli? Ali je to hiža, ka ste jo dali popraviti? Ka pomenijo te kante v oknaj?... povejte! Peneze moje mi dajte naprej! ...

— No, no, ka mo se zdaj kregali; ka je, to je, — se je oglašao na pragi svak Peter, Veronin mož. — Hej, Vanć! vej se nemo zdaj svajüvali. Bole nam povej, kak je kaj u Parizi. Vij ste tam gospodje; malo se s komunisti spoznate, i vam franki samo letijo v žep. Vsi, ka pridete s Francije, ste lepo spucani, pa debeli; niti eden ne pride domo z mustaćami. Nevole so ti eti doma, nevole ... Ka si nam pa lepoga prneso? Vsi Francozi kaj prnes ...

— Ka sam ti prneso?... to vidiš! — je Vanć gori skoćo, Petra za gut zgrabo i njemi pod nos revolvo pokazao, — to sam ti prneso, či noš jezika za zobmi držao! Kakše nevole maš tij, svinja pijana? Za ćide peneze si kupo žganico, ka s tebe smrdij? Za ćide peneze si se nažlepao kak krava?

— Vej sam se za tvoje nej! Ka te briga, ge sam jes vzeo

peneze! Ka sam jes dužen tebi raćun davati? Ka si tij pri toj hiži? Kakšo pravico maš tij tü larmati, tepeš francoski? — je stonjao Peter u Vanćovij železnij rokaj.

Komi boš tij tepeše gućao, mrcina pijana! — je ešče bole zgrabo Vanć Petra i ga zaćno daviti. — Vse vas spokolen, ći mi ne date naprej mojj penezl — je krićao i mlato Petra po glavi i ge je prišlo.

Na to breko sta pribežala Jesenov Štef i Rastov Tonći. Gda sta vidila Petra u nevoli, sta njemi priskoćila na pomoć. Vanć je proti njima obrno revolvo, ali nikaj je nej pomagalo. Štef pa Toni sta ga vćasi doli dobila i njemi revolovo z rok strgala i ga zaćnola biti. Vanć se je brano, ali bio je zmantrani i slab proti dvema. Pririvala sta ga do preklitnij dver i ga vö pošćknola. Vanć je spadno, vdaro z glavov ob nekši trdi predmet, se skotno deleć krej na škegenj i nezavesten obležao.

Preci ćasa je moglo minoti, dokeć je nazaj k sebi prišeo. Mrzla voda ga je predramila. Pribleđoj mesećini je vido, ka se nahaja u naroći nekše ženske, štera njemi devle na glavo mrzle obkladke. Nej je vćasi spoznao

što bi bio, dokeć je nej ćüo:

— Vanć! moj sinek, moje dete! Vö so te vrgli kak mene! Moje dete, moje siromaško dete! Kakšega sam te najšla! Ge si se vdaro? Nevarno si se mogeo vdariti, ka si omedlo, — i je obćüto kak so njemi na ćelo kapale vroće kaple, — materine skuze.

— To ste vij, mati? moja draga mati? Vi edini mate smilenje do mene? Vi edini ste me nej zapüstili?

— Jes sam, sinek, jes. Čüla sam, ka si prišeo, pa bi te rada vidila. Pa kakšega sam te najšla! moj Bog! pa tü na škegnji! Znala sam, ka te vö vržejo. Mene so tüdi. Nemam pri toj hiži obstanka; tak me majo kak za küso. Verona je vertinja. Vćasi, kak si tij odišeo, se je oženila; vzela si je toga pijanca. Najprije je mogla krej od hiže Marića; stivali so jo. Jes sam jo branila, pa nikaj ne pomagalo. Mogla je oćiti. Nej je znala kama, vej znaš kak je pri materi. Deco je zato tam nahala, ona pa odišla u Zagreb slüžit. Pa ka; znaš kak je po mestaj: nevarnosti, nevarnosti. Tüdi ona je slabo obhodila. Zgübila je slüžbo i prišla domo na sramoto. Gda se je to zgodilo, je oća celo vrednost dao prek Petri pa Veroni. Od tistij mao

samo pijejo, gda nej doma, te po krćmaj. Gda je nej zadostüvalo tisto ka si tij pošilao, te so ednok odali adno kravo, drgoć drugo; tebi so pa ta lažij pisali. Marića ti je nej vüpala pisati. Kak bi pa tüdi sirotaj Vej so drugi krivi njene nesreće, pa tvoje. Tij si se tam mantrao pa pošilao, oni so pa doma tej küpüvali, pa rum pa žganico, i vse kaj takšega. Jes sirota se pa morem potepati po hižaj. Doma sam nikšega pošćenja nej mela, ešče jest so me nej zvali, dokeć sam tü bila. Moj Bog! moj Bog! ka sam se vćakala zdaj na stara leta! — i debele vroće skuze so tekle doli po lici i na Vanćovo celo kapale.

Vanć je vsigdar jako lübo svojo mater, kak vsaki dober sin. Zato se je tüdi on razjokao nad nevolov svoje stare matere; svojo nesrećo je za hip pozabo. Na srce je pritisno svojo drago mater, i dužo se je nej mogeo loćiti od nji.

— Tü nemreva ostati. Hodi va k Tkaoćovim; tam san jes pri sestri.

— Mati, vij samo ite; jes bi rad prle vido Mariću pa decu, pa te vsi ta pridemo, — je pravo Vanć i sprevedo mater do križopotja; nato se je obrno proti

Šömenovij hiži. Gda je prišeo do dver, je ćüo od znotra s škegnja nekši glas:

— Bežite bežite već je tü! bežite ka vas ne buje! Süno je v dveri, štere so se odprle i v tom ćasi je vido edno žensko s trojov decov, kak je bežala prek po ogradaj i preminola za Zverovim plotom. Spoznao je Marićo, svojo ženu. Srce se njemu je skrćilo. To je nej ćakao, ka bi šće žena bežala pred njim.

— Marića! Marića! ne boj se me, ne beži, nikaj ti nebom delao! ne beži! ... — je skoro joćić zvao za njov. Ali zaman, nej ga je ćüla, sirota, liki bežala dele, vse dele u gaj.

— Ka naj napravim? Ka naj delam. Ešče ženo so mi zmešali; ešče njo so strahüvali pred menov. Slikali so me kak razbojnika. Kama se naj obrnem? brezi doma? nesrećen mož pri ešče bole nesrećnoj ženi? — je premišlavao Vanć pri Šömenovij dveraj. Preci ćasa je tak stao i nišće ga nej prišeo pitat, ka bi rad. Vse je premislo, ka bi naj bole pametno bilo napraviti; ali nej je mogeo najti zadovolne rešitve. Gda se je že napoto proti Tkaoćovij hiži, njemi spadne nekša miseo u glavo. Skoro bi se na glas zasmeljao, tak se njemu

Rešeni bomo...

„Klub prekmurskih akademikov“, ali vsaj prijatelji tega kluba so postali v povolilni dobi izredno agilni. Skoro dan za dnevom beremo poročila o njihovem delu, zlasti pa o njihovih načrtih v mariborskem „Večerniku“, in če je v teh poročilih le malo resnice, potem vsak pošten Prekmurec lahko srečno vzdihne — češ, rešeni bomo...

Za bodočnost Prekmurja je poskrbljeno (po načrtih namreč, ki jih objavlja „Večernik“) v več smeri. Nas danes in na tem mestu zanimajo samo nekatere.

Mladi rod bi baje rad prav pošteno obračunal s — preteklostjo... Likvidirati hoče stari rod, ki nima smisla za tempo naših dni in četudi ima danes nesporno vodstvo v svojih rokah, vendar le daleč odzadaj caplja za ljudstvom, ki ni tako zaostalo... Pa naj ne bo zamere, ljubi gospodarje, to frazo smo brali že večkrat, tudi v obliki bojnega krika pred kakšnimi volitvami, toda vedno se je izkazalo, da za taka gesla naš preprosti človek nima veliko smisla, da so mu ljubši ti stari... četudi v marsičem baje zaostali voditelji. Vzroki so tudi očitni. Stari vedno in povsod lahko pokažejo kaj so naredili, docim imajo mladi to smolo, da navajajo le načrte, kateri naj bi pokazali kaj bi radi naredili.

Obrniti bo treba taktiko. „Večernik“, kakor tudi ostali prijatelji baje mlade prekmurske generacije (!) naj bi prvič poročali o tem, kaj so že naredili in o svojih načrtih pa naj bi rajši molčali, kajti od tega nima veliko koristi ne naš narod doma, še manj pa t. z. napredna javnost, katera je doživela v zadnjih mesecih nepopravljive poraze, tudi takrat, ko se je tej napredni javnosti pridružila naša levčarska javnost.

Ponavljam: manj načrtov, več dela in poročila le o izvršenem delu!

Drugi pravec reševanja naših ljudi je napovedan v obliki borbe proti izseljevanju.

Ta borba je zanimiva, posebno od tedaj, odkar vidimo, da jo bijejo na domači t. z. „nazadnjaški“ in „nedomači“ napredni fronti.

Mladina iz okolice „Večernika“ predlaga regulacijo Mure in gradnjo prometnih žil, katere naj bi vezale Prekmurje s slovenskim zaledjem. No, pristno „naprednjaški načrti“. Toda, ko beremo v istem „Večerniku“, da naša napredna in nacionalna jav-

je povidila. Friško se obrne i skoro bežij proti domačo hižo. Tih, kak mačka se splazi za štale, potegne nekaj z žepa — i — žvok! — se je zabliskalo. V ednoj megnjeni je cela slamnata streha bila v plameni. Nato se je obrno proti Črensovcom.

Visiki plamen je sekao proti nebi. Oblaki dima so se zdigavali kak črna pošast.

Na konci sela, odked se je dobro vidila goreča hiža, se je Vanč stavo. Vido je kak je se vküp letelo i kričalo. V P... se je oglašalo zvon; za kratek čas tudi v B... Na drugom kraji sela je ružila šprickanca, štero so pelali gasilci.

— Tü nete meli dosta dela; bole de, či nahate, ka vse do tal zgorij — si je pogučao; malo ešče gledao, kak so plameni rdečili nebo, i se napoto dele.

Okoli polnoči je nekaj sklonkalo na žandarskoj stanici v Črensovcaj.

— Što je? — se je oglašalo od znotra oster možki glas. — Ka bi radi tak kesno?

— Ivan Žaklič iz P. Prišeo sam se javit, ka sam vžgao hižo, v šteroj sam se narodo... Bukovski.

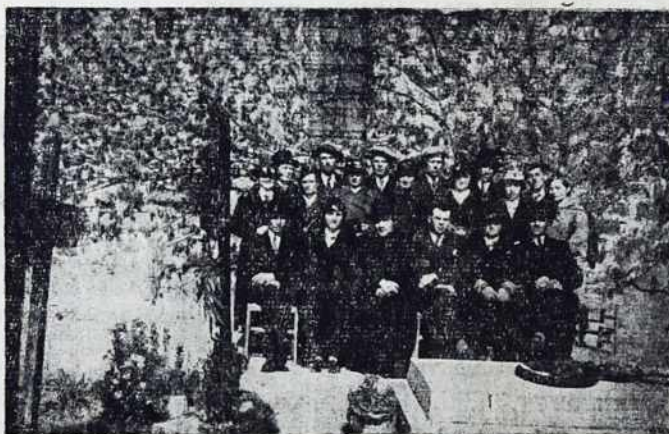
nost ne more rešiti ene turistske postojanke na severni meji, četudi bi bilo treba šteti le 45 tisoč din v gotovini, človeka prav pošteno prime obup, ko zadena na vsakem koraku na nove načrte, kateri bi stali milionske zneske tam, kjer ne zmoremo borih tisočakov.

Pa recimo, da se bode zgodil — čudež, da bo dobila naša banovina večmilionski kredit za regulacijo Mure. Toda: koliko časa bo to v korist našemu sezonskemu delavcu? Domača „starina“ je bolj praktična, ona priznava, da zaenkrat ni druge rešitve, kakor pohiteti na sezonsko delo, toda naj se to sezonsko delo izvaja tako, da bo narodu prinašalo poleg največ koristi najmanj zla. „NOVINE“ so v uvodniku okartačile posestnika, ki je puščal doma neobdelano polje in se podal na sezonsko delo. Na drugi strani pa iste NOVINE presneto uspešno skrbijo za to, da pojde s sezonskimi delavci sposoben nacionalni in kulturni delavec, član mlajše generacije, kateri poskrbi zato, da ostane izseljenec narodni in državni ce-

loti zvest in vdan tudi v tujini! „Starina“ ima tudi na tem polju nesporno prednost in kaj je najvažnejše: vidne uspehe!

V eni točki pa ima načrtov polna mladina nesporno prav: njena je bodočnost. Stari, zaslužni in poraženi počasi, toda sigurno odhajajo s pozornice javnosti in prepuščajo bojno polje mlajšim silam. Prišel bode tedaj čas, kadar bo morala današnja „mladina“ pokazati kaj zmora. In takrat, presneto resno se bo jimo, da bo resno obžalovala ono usmerjenost, katera gleda načeloma in prvenstveno na materialne dobrine. Denar, blagostanje, premoženje, politična moč itd. še nikdar niso dajala človeške sreče in tudi ne bodo. Hlastanje po uživanju je strast, katera se zbudi, raste, rodi nezadovoljstvo, ne daje pa sreče. O tem se bode še prepričal naš mladi rod v lastno škodo, zato naj ne zameri, če mu svetujemo previdnost in prej odobravamo taktiko teh „starih“, katerim je dobro delo več, kakor dobro jelo.

Peter Opazovalec.

Naši izseljenci v Aulnois, Francija, 3. aprila 1938.

Naznanila

Držbe sv. Rafaela za varstvo izseljencov Slovenske Krajine.

Bohnec Bara od Lipe, ki tu žive v siromaštvu, bi se se s svojov decov, štera so se rodila v Ameriki, rada ta nazaj povrnila. Zaprošila je podporo Amerikanskega konzulata, a te je prošnja zavrno, ar nema za to peněz. Odgovor, ki ga je dobila Držba sv. Rafaela na prošnja od kr. banske uprave, se etak glasi:

Kraljevska banska uprava
Dravske ban. Ljubljana
VI. No. 1280-1. 16. Jan. 1939.

Družbi sv. Rafaela za Slovensko Krajino v Črensovcih.

Na tam, prošnja za intervencijo pri ameriškem konzulatu v Zagrebu, da bi se Bohnec Bara in najbrže tudi njeni otroci smeli vrniti v Zed. drž. Amerike, opozarjam na vsebino priloženega pisma omenjenega konzulata z dne 20. oktobra 1938., ki se glasi, da konzulat nima na razpolago denarnih sredstev, da bi plačal potne stroške za vrnitev ameriških državljanov v Zed. države Amerike.

Radi te jasne izjave ameriškega konzulata, bi bila zaprosena intervencija ne samo neopurtana, ampak celo nedopustna, posebno pa, če se uvažuje dejstvo, da je Bara Bohnec naša državljanka in da je bila dne 25. marca 1932. z možem Ignacijem in 8 otroci repatriirana iz Zed. države Amerike na stroške navedene države. Zaposlitvene razmere so pa v Zed. državah Amerike sedaj ravno tako neugodne, kakor so bile leta 1932.

Glede zopetne izselitve naših državljanov v Zed. države Amerike, predpisuje ameriški priseljeniški zakon, da mora biti eksistenca izseljenca zasigurana in šele na podlagi takega dokazila bi ameriški konzul registriral prosilko na račun za Jugos-

slavijo letno določene kvote 845 oseb, ki je pa za dobo enega leta že izčrpana.

Osmim otrokom Bare Bohnec, rojenim v Brigeport Conn., ki so po ameriških zakonih po rojstvu ameriški državljani, bi sicer ameriški konzul lahko izstavil ameriške potne liste, toda kraljevska banska uprava mora pripomniti, da so navedeni otroci po naših zakonih po pokolenju jugoslovanski državljani iz razloga, ker si njih oče, Ignac Bohnec, ni nikoli pridobil ameriškega državljanstva. Navedeni se je skupaj z ženo in 8 otroci leta 1932. vrnili v domovino z jugoslovanskim potnim listom, ki je bil izstavljen dne 19. marca 1932., br. 4039-190 na jugoslovanskem konzulatu v New Yorku.

Pokojni Ignac Bohnec, to je mož Bare Bohnec, je prejel na tuk. predlog dne 19. januarja 1933. enkratno podporo viznosu 500.— din, iz Sklada za podpiranje izseljencev pri Hranilnici dravske banovine v Ljubljani. Kraljevska banska uprava je pripravljena pri Skladu pripraviti novo prošnja za naklonitev dokazane potrebne podpore. V prošnji bi bilo navesti tudi starost otrok in eventualna zaposlitev.

Po pooblastilu bana
VI. odseka za soc. politiko:
šef.

Nemčija.

Z velikov pozornostjov je vsa Evropa čakala Hitlerov govor, šteroga je meo predpremišliti ponderek. V svojem govoru je pravo med drugim, da Jugoslavija dobiva pri Nemcajvsigdar večke poštuvanje. Podčrtao je tudi prijateljske odnošaje med Nemcijov i Jugoslavijov. Za židove pa pravo, da če se njim posreči zanetiti ešče edno bojno, bode židovsko pleme prejšlo.

Vsaka hiša mora imeti šivalni stroj!

Pišite še danes eno dopisnico, mi Vam ga pripeljamo na dom, ali si ga pa izberite v naši trgovini.

Imamo veliko izbiro od najcenejših pa do najbolj luksuznih.

Cene od Din 1525.— naprej.

Stroje dobite na male mesečne obroke, pri tt.

ŠTIVAN ERNEST

tehnična trgovina, največja zaloga koles, šivalnih in pisalnih strojev vseh znamk, radio aparatov, gramofonov, fotografskih aparatov, otročjih vozičkov i. t. d.

Murska Sobota, Glavni trg.

Nekomi to nede v glavo.

Dosta guča, svaje, zamere i sovraštva je nastalo od tistoga časa, kak je oblast naročila občinam, da naj popišejo vse one, šteri mislijo iti na sezonsko delo v inozemstvo. Sezna, da bo oblast po izjavi i podatki delavcov sami, štere so dali na občinaj, nešterne črtala i izključila. Nesmemo se pa bojati, da oblast nebi pustila v tujino za zaslužkom onih, ki so potrebni i poštjeni.

Ali oblast, štera je napravila te omejitvene ukrepe za izselitev, misli napraviti nam kaj slaboga? Predočimo si, da je oblast mela i ma s temi ukrepi želo napraviti nam samim dobro, čeravno šče za ednok z neotiplivimi dokazi, štero dobro de se pokazalo samo v bodočnosti. Vzemimo samo tri glavne momente i dejstva, na štere je gotovo tudi oblast mislila pri omejitvi izseljavanja i štera so: 1. Narodnost, gospodarstvo i morala našega prekmurskoga ljudstva. Samo te tri točke če razmišlamo, pride mo do zaključka, da oblast nam samim šče dobro i nas rešiti edne strašne pogübe v bodočnosti, štero bi nam jo i nam jo tudi pripravljajo naši izseljenci.

K prvjoj točki povemo samo telko, da mi, ki mam do stop v preproste kmečke i siromaške hiže, iz šteri izhajajo naši sezonski delavci, z šterimi si lejko po domače i odkrito pogovorimo, lahko povemo, kakši narodni duh je preveva, šteri je vse drugo, nego zadovoliv, da je pun novotarij i prevratni misli, šteri duh šče zastupla tisti del našega ljudstva, ki je trden branik i čuvaj naše starine i naše slovenske zemle.

Drüga točka je gospodarstvo. Istina, da je naša zemla obdelana i da so bole redki slučajaj, gde bi se zemla pustila prazna. Ali zadnje čase pa tudi opažamo, da je ta zemla obdelana z nekšov nelübeznostjov i površnostjov. Pa zakaj? Ob prvim zato, ka so ostali na toj zemli sami starčki, skoro dela nezmožni, mlade moči se pa potepajo po tujini. Ob drugim vidimo one izseljeniške povratnike, šteri so vajari na fiksne mesečne plače. Kak strašno se njim s tem ohladi ljubez za domače gospodarstvo i obdelavo svoje zemle. Vse to delajo nekak površno. Po drugih kraja se kmečki narod trüdi, da iz svoje zemle zdigne kim vekš kinč i pridelek, mi pa svojo grüdo, štera je bila našim prednikom, iz štere so živeli i v šteroj so vmirali, zametavle mo, zapušćamo i zanemarjamo, ne da bi se potrudili, da bi to zemlo vzlúbili, čeravno je šče tak skromna i mala. Za vse to vnogi naši izseljenci nemajo smisla, zapušćajo svoje domove i svojo grüdo i jo prepüşćajo v roke nespobnim i za delo nevolnim starćkom, ali pa spolj kakšemi prihabljenim hlapci ali deklj, ki nesto sposobniva za delo v tujini. Ali ne trpi s tem narodno gospodarstvo i blagostanje? Ali s tem ne zanemarjamo i vničavamo svojega lastnoga naroda i blagostanja?

Tretja točka je najbolje nevarna, pogüdna i usodna za naš narod. Opazüjmo vnoge naše izseljence, prislušküjemo njihov razgovo-

rom i raznim pripovedanjom od življenja v tujini pa bomo dobili žalostno sliko. Ne smemo se čüdit, če dobivamo iz tujine razne, ešče do pred kratkim nepoznane vplive od vse mogoče pokvarjenosti. Pomislimo, da pošilamo v tujino samo mlade i za vse reči sprejemljive lüdi, ki neso nikak pripravni i zreli, da bi bili prepüşćeni samomi sebi, nego da ešče potrebüjajo vzgoje i varstva svojih starišov i vpliva svoje domače okolice, štera pri vzgoji nema ravno zadnjega opravka. Mladina, štera je i bi morala biti naše veselje i naše vüpanje za našo bodočnost, je prepüşćena v tujini raznim materialističnim, komunističnim i brezverskim vplivom. Te čemer se zagrizava od leta do leta v naš narodni organizem i ga razkraja. Pomislimo, naš narod negdaj tako zdrav, zadovolen i vdani Bogi, nazlük tomi, da ne posedao vekšega bogastva i ne vživao vekše ugodnosti i dobrot, šče menje kak dnes, pa je bio veseli i zadovolen, zato ka je bio v svojem jedri zdrav i moralno nepokvarjen. Hvala Bogi, da je dosta naši delavcov pošteni i vernih, na našo veliko žalost, sramoto i nesrečo, je pa tudi dosta takši, ki so postali mrtvi i sühi na drevi katoličanske vere, se predali hüdomi, v šteroga brezno ščejo potegnüti šče svoje družine i svoj narod.

Ne davno je prišeo eden mladi možki, ki je bio več let v Franciji, na edno obćino po potne liste za ponovno izselitev v Francijo. Pogovor je naneseo na gospodarstvo Francije, za tem pa vćasi na vero i dühovnike. Da bi vidli, kak je te mladi možki metao sovraštvo do vere i dühovnikov, grdo se izražao, da je od tistoga časa, kak je odišeo v Francijo, ne bio pri spovedi, (bio je več let tam) pa da je zato ne nikaj na slabšem, nego da je zdrav, da se je med tem časom odebelo i nekaj zaslužio i da on z verov i dühovniki nema nikaj za opraviti. Te človek ma doma ženo i deco i si lahko sami mislimo, kakša bodo ta deca. Iz edne obćine naše krajine je prinešeno sedem nezakonske dece iz tujine domo, pa to so samo vidna i otipliva znamenja, kelko je pa notrašnje razdvojenosti, pokvarjenosti i zablode, štere posledice se bodo pokazale komaj za par let. Kelko pokvarjenosti, razsipnosti i zapravlivosti je samo v modi, ki tudi izhaja iz tujine; kelko družinski rarprij, kelko pijanćüvanja, pretefov, kelko nepoštuvanja do starišov i spolj do predpostavljenih, vse to je veliki vpliv tujine, ki počasi razjeda našo družinsko življenje.

Če komi ta omejitev nede v glavo, je ali koristoloven sebićnek, ali pa kratkoviden zakrknjeneć, ki njemi ne briga, če bo naš narod toneo v pokvarjenosti i šo proti narodnoj i moralnoj pogübi i zbrisao za sebov sledove svoje negdašnje poštenosti i svojega obstoja.

G. M.

V vsakšo hišo naše „NOVINE!“

„HIZICKI DOMAČOJ“

Kobl Micika, Lolret, doma iz Bratonec. Pozdravljeni g. urednik! Hvalen bodi Jezus Kristus, to so moje te prve reči iz te dalne tujine, štere jaz zdaj pošlem pred velečastitoga g. urednika naših Novin. Zdad pa, prečastiti g. urednik, se Vam najprle prav lepo zahvalim na Novinaj, štere mi moj dragi oca redno pošilajo. Tak je želno pričakujemo iz te naše rojstne domovine. Tak je želno pričakujemo, kak nešteto dete, kda njemi mati odide od doma i da se k njemi povrne, je opet veselo. Tak tudi mi želno pričakujemo te naše Novine. V Novinaj si ogledamo vno go lepi slik, z tabora v Črensovci, na šteto proslavo mi nismo bili mogoči priti. Vno go čtem v Novinaj, kak so nešteti srečni tu, da je obiščejo naš izseljenski duhovnik g. Ivan Camplin, da njim očistijo duše. Oh, da bi to veselje tudi jaz mogla sprejeti od njih v mojem srci. Zdad Vas še ednok pozdravim g. urednik i Vam želem od Boga i prečiste Device Marije, posebno od maloga deteta Jezusa vno go let zdravja, da bi še mogli nadale skrbeti za nas izseljence v tujini. Pozdravim tudi svojega oca, sestrico i vso mojo rodbino. Pozdravljam vse naše duhovnike v Beltincih. Pozdravim še celo ves Bratonsko, posebno pozdravljam dekle. Bodi pozdravljena cela Slovenska krajina ti moj lübi dom, na te pozabila nikdar ne bom.

Nemet Marija, La Chatre. Prečastiti g. plebanoš! Na kratko bi Vam rada opisala naš sestaneček 8. januara v Issoudun-i. Čeravno Novine neso prinesle objavila, sem zvedela, da bo sv. spoved v bližini. Teško mi je malo bilo, a vendar sem iz drage vole rada šla v 46 km. oddaljeno mesto. Že prece rano idem na autobusno postajo, da me odpela v Issoudun. Že prece Slovenec je bilo zbrani, ki so čakali na g. Camplina. Izseljenski obrazi so mi bili nepoznani, samo par še iz Vineuill-a, a tudi z temi nepoznanimi sem se hitro poznala. — Preč. g. Camplin so prišli ob pol 11 vüri. Segnemo si v roke i taki idemo v malo kapelo, šteto so nam čč. sestre dale na razpolago. Spovedavanje je prec i časa trpelo. Sv. mešo smo začeli točno ob 12 vüri. Med sv. mešov smo ppevali lepe svete pesmi. Močno je donelo pesem: Marija skoz življenja... Tak po srednje nam je šlo. Po končanoj sv. meši idemo v bližnjo gostilno, da si nasitimo lačne želodce. Med veselimi pogovori i popevanjom končamo jesti i idemo k večernicam. G. Camplin nam preštejo sv. Evangelij, ar to med sv. mešov ne mogoče bilo i držijo krasno predgo od Svete Družine. Nešteto oko se je zarosilo. Zbrali smo se v osmini razglajenja Gospodovoga na den presvete Družine. Zatem popevamo litanije Matere Bože i dobimo blagoslov. G. Camplin spregovorijo: „Na svidenje prvo nedelo v juniji.“ — Na silo idedejo, še slikati smo se ne meli časa, müdilo se jim je na vlak. Paščim

se za njimi, ve še zahvalili smo se jim ne, a kda pridem ta, ne bilo več nikšega sleda od njih. Že so na vlaki bili, šteti jih je odpelo proti Parizi. Zdad sem se še zgubila od ostali Slovencov, hodim po mesti, ogledavam to i ono, vöra prihaja i tudi jaz zapüstim Issoudun. Točno ob 6 me autobus v tmičnoj tišini odpelo v La Chatre, kje sem ravno ob 8 vüri najšla večerjo. — Preč. g. Camplin! Ne mi je bilo mogoče, da bi se Vam zadnjic vüstmeno zahvalila za Vaš trüd, da ste prišli med nas, nas razveselili i okrepcali naše duše za nadalno življenje, ki je puno pregrehov i zmot. V imeni vseh tamkašnji zbranih izseljencov, Vam zazavamo: Bog naj Vam bogato poplača za vse trüde i težke stopaje, štete napravite za nas, da bi mi ostali verni Bogi i sv. Cerkvi. Oblüblamo Vam, da bomo molili za vas.

Casar Jožef, Fere Champenolse. Prečastiti g. urednik! Moje prve reči do Vas: Hvalen bodi Jezus i Marija, naj Vam podelita to lübo zdravje, da bi še vno go zdravi i veseli let vrejuvali liste Slovenske Krajine, šteti so nam na veselje v tühinskem kraju, v toj hladnoj tühini. Zdad Vas pa najlepše pozdravim ino Vam želem obilnoga blagoslova na tom sveti, na ovom pa nebesko veselje vživati. Pozdravim mojo lübleno mater, sestrico, pa femanskoga kumo, Horvat Vinka, Filovci, pozdravim Bogojanskoga g. plevanoša i mojo rodbino doma pa v Franciji pa celo občino Filosko.

Trezika Horvat, Moselle, Francija, doma iz Lipovec. Prečastiti gospod urednik! Dovolite mi, da se tudi jaz malo oglašim v naši dobri listaj, šteti so mi na veliko potrebo v etoj hladnoj tujini. Hvalen bodi Jezus Kristus! To je moj prvi glas, šteteroga pošlem tak daleč pred Vas. Najlepša i najprisrcna hvala, gospod urednik, Vam na Novinaj i na M. listi, ki me redno obiščejo i je veselo prečtem. Naj Vam lübi Bog jezerokrat povrne Vaše trüde, štete nosite za nas rastepene ovce v tujini. Prav lepo Vas pozdravljam i Vam želem od maloga Jezuseka vse veselo i vse najbokše v tom novom leti, Bog Vam daj zdravje pa srečo, ka bi nam še dugo mogli vrejuvati pa pošilati naše dobre kršćanske liste na te delešnji kraj. Pozdravljam ji še ednok, osemnajst letna deklina iz Lipovec v Franciji, ki sam brezi oca i brezi matere i sem itak poštena v tujini. Pozdravljam svojo nevosto, maloga Vaneka i Toneka, bratca i sestrico, sosede i celo rodbino i ves Lipovci pa celo belinsko faro. Pozdravla Vas tudi moja sestra Marija i brat Alojzij, v Cantali.

Štefko Ivan, Berden Štefan i Trajbarč Ana iz Francije. Velečastiti g. urednik! Dovolite nam, da se tudi mi ednok oglašimo iz te mrzle tujine. Najprve Vas prav lepo pozdravljamo pa Vam želemo, da bi še vno go let živeli i vrejuvali naše krš-

ćanske liste. Naznanjamo Vam, da redno dobivamo Novine. Prosim Vas, da nam je pošilate še nadale i tudi Marijin list zraven. Prosim Vas tudi, da spremenite naslov iz Berden Štefana, Villiers, en Desoeuvre na spodaj omenjeni naslov. Naročnino polovično pošlemo v kratkom, ka bo više, naj ostane na podporo Novin. Pozdravljamo žene i deco, stariše, rodbino, botrino, celo bogojinsko faro i celo Slovensko Krajino. O kelikokrat si zmislimo na mili dom i lübo domovino, to lepo Slovensko Krajino.

Le bodi zdrava domovina, mili moj slovenski kraj, Ti prekrasna si edina, meni si zemelski raj.

Da bi že skoro mogli tam med Vami prebivati i svoje vesele dni v lüboj domovini vživati. Zdad Vas pa, prečastiti g. urednik, štete ednok vsi lepo pozdravimo i želemo, da bi preživeli skrajne meje človeče starosti.

Lük Jozefa, Cachan (Selne) Francija. Vu imeni Jezusa i Marije Vas pozdravljam i Vam želem veselo Božične svetke, da bi v največšem veselju i zdravlju živeli še duga leta i tolažili nas izseljence z kršćanskimi listi, šteti so nam v veliko tolažbo i nas varjejo pred zapelivim svetom. Nato Vam prav srčno zahvalim na rednom pošilanj Novin i M. listi, štete komaj čakam vsako nedelo. Malo Vam tudi opišem moje življenje tu v tujini. Hvala Bogi mi nede tak slabo. Jaz sem pri ruskoj družini, po veri so židovi, ali preveč dobri lüdje so. Tudi to me preveč veselji, ka

da sem jaz te ne bio tu. Zdad sem nazaj na to mesto prišo i sam najšo te veselo domače Novine i M. list. Zato sam vam že tudi poslo naročnino za po leta, tudi za tiste številke, ka ste mi je že prle pošilali. Dajte mi na znanje, do šteteroga časa bode plačano i kelko dobite. Preč. g. urednik, štete ednok vam pošilam vroče pozdrave iz te hladne tujine i vas prosim, da mi spunitte željo, pošilajte mi naše liste.

Bedič Marica, Mittenthal Rittersguth. Prečastiti g. urednik! Pozdravljam vas v imeni Jezusa i Marije i Vam želem srečno novo leto. Prav lepo se vam zahvalim za vaše kršćanske Novine i Marijine liste, štete sem do etiga mao redno dobivala. Vsaki teden sem je težko pričakovala i sprejela z velikim veseljem. Tej listi so mi prav potrebni v mrzloj tujini. G. urednik, Vi pošilate Novine i se skrbite za naš Slovenski narod, naj ne bi zablodile naše mlade duše, kak pastir za svoje ovce, naj se ne zgübijjo. Keliko veselja mam jaz, gda čtem Novine. Prosim Vas lepo, pošlite mi še nadale Novine i M. list. Istina je, da prav za prav nemam časa, da bi Vam pisala vekše pismo. Samo Vam štete naznanjam, da zapüstim Francijo, selim se prek v Nemčijo, tam bova vküp z bratom i ešče več Slovenov, tu sam pa sama iz Prekmurja. Šla bom od etec 1. februara. Ešče ednok se Vam prisrcno zahvalim za redno pošilanje Novin i M. lista. Jezusek Vam bode plačnik, jaz se bom pa spominjala v mo-

spvelejo i nadaljujejo psalme, (ar litanij ne spevlejo). Po končani obredni molitvaj se zbiramo v procesijo (kak je navada prvo i zadnjo nedelo v meseci). Za križom stoplejo dečki i dekline z zastavov sv. Alojzija, za njimi gojenke z č. šolskimi sestrami z Marijinov zastavov, č. sestre iz bolnice i č. sestre Sv. Franciška Asiškoga. Pod nebov nosijo Najsvetejše preč. g. dekan z svojim kaplanom, za njimi ido dečki, pesmarice, nazadnje pa žene. Od možkov nemrem praviti, ar ji ne bilo. Procesija se je vila dol po cerkvi i po drugi strani nazaj. G. dekan položi Najsvetejše na oltar, zmoli predpisano molitev i podeli blagoslov. Začnemo se razhajati i püstim cerkev prazno. Zavinem dol za cerkvijov i potrkam na vrata č. sester, ki me že čakajo. Dugo v noč smo si pogučavale o tem i onom, kazalec na vöri se hitro obrno i kazao 6. Te se poslovim od njih do drugič. V spremstvu električne razsvetlave se paščim po vulici doj do doma. — Godba i ples pa štete hiše razsajata i vabita mlade dekline v to slabo družbo, na grešno veselje, gde zpravljajo i letijo v nesrečo. Ešče celo matere je pelajo na te grešne veselice, gde juvčejo i se vrtijo do pozne ütre. O, o...

Tak so mi minile nedela za nedelov i naednok se je približao največši zimski svetek „Božič“. Sveti večer je bio mrzeo ledeni i pod nogami je škripao sneg. — Po večernom deli sedem k stoli i štete, pišem Treziki... Zmerom gledam na vöra, če je ešče ne 11. Preci hitro je minolo, kak se z domačov čerjav (M. Jeane Autor) odpravive k ponočnici. Tudi mrz je lüstvo nej zadržo, cerkev se je prec napunila. Vöra odbije 12, kda preč. g. arhipreite stopi k oltari i spovevle Glorio v spremstvu g. Kaplana i ministranti. Cerkev je bila močno razsvetljena; pesmarje ešče bole zaspevlejo Božemi Deteti... H est ne le devin enfant sounez hautvois, resonancez musettes... da sem že večkrat ponavljala melodijo. Vsi zvonovi se oglašijo i naznanijo veselje, čüdivito lepo se mi je začütilo. Misli mi pohitijo v domačo cerkev i znova ponovim: zvonovi pritrkavajo tinkon... Znebes kri-latci plavajo na zemlo z rajskim Sinkom... Srce mi vedno močnejše vdarja, kda vidim skoro vse pri sv. obhajili (celo dva duhovnika obhajata). Če ravno sam od mraza trepetala, sem si nej zmisliła na to. Ravno ob 1 vüri je sv. meša minola.

Na Božič pa prec rano odidem k večernicam. Idem k Božemi Deteti v siromaško štaličo i tam prebijem nekaj veselji vöric. Ali čüžno se mi je vidlo, cerkev je bila skoro prazna, vzrok je bio mrz. Molitve z procesijov i izpostavljenim Najsvetejšim so pa lepo minile. Viskdar se ponavlja pesem Gloria... Kda vse mine, ostanem štete v cerkvi, nato pa obiščem moje stare znanke, č. sestre. Spovedemo se okoli ognja i se segrevamo (cheminée), ve sem bila potrebna, vse premrzla. Ponüdijo mi bonbone i gateau (pogače). Čas je palik hitro mino, kda morem proti domi. Poslovim se z želov, da bi sladko spali i se zgübitim v črno noč. Samo posveti me sprejavajo i njihovi svetli žarki mi silijo v obraz.

Paščim se, ar sem se zakesnila, tudi večer trbej jesti i gospa bo misliła, da sem na bal odšla, če me tak dugo nede domo.

No zdad pa končam, da vas, dragi čtevci, dugo nezamüdim, v vüpanji, da mi ne zamerite i tudi meni so že trüdne oči.

Vas pozdravla Vaša Micka Nemet iz Kruplivnika, Francija.

Naši izseljenci v Franciji s svojim i francoskim duhovnikom.

lejško idem vsako nedelo k sv. meši. Cerkev je ne daleč, samo pet minut. Tudi zato se nemrem Bogi zahvaliti, ka lejško opravim mesečno sv. spoved pri čistom g. Camplini, šteti nas z veseljom sprimlejo i očistijo naše duše. Spominjamo se pa tudi tisti izseljencov, šteti že leta i leta nej so opravili sv. spovedi i več nešo spoznati našega dobroga Pastera, šteti žrtvuje svoje življenje za nas. Naj njim pomaga Presveto srce Jezusovo, da njim skoro zasije sunce svetlobe i se povrnejo na pravo pot. Preč. g. urednik, pišem Vam tudi, da sem pred kratkim plačala naročnino pri g. Camplini i da bom mela Novine i M. list tudi za to leto. Tu Vam pošilam tudi sliko iz Gravelja, kak smo se veseli zbirali 15. avgusta na velki Marijin svetek z dvema slovenskima duhovnikoma i štete dve č. sestri sta se vdeležile slovesnosti. Častiti g. urednik, nato Vas štete ednok v imeni Jezusovom pozdravljam i želem, da bi živeli štete dugo let zdravi i veseli. Pozdrave pošilave z sestrov tudi celoj Slov. Krajini, vsem izseljencom širom sveta, misijonarom i misijonarkam prek morja, Cankovskoj fari, preč. g. Safošniki, Marijinov družbi, dragim starišam, sestram, brati i domačov vesi Domajince. (Fotografijo sprejeli, hvala lepa. Vr.)

Viljem Husar, Francija. Prečastiti g. urednik! Pošilam vam mnogo prisrcni pozdravov ino Vas prosim, da mi pošilate naprej Novine i M. list, štete ste mi pošilali že par nedel. Samo,

litvaj z Vas za Vaše trüde. V pozdrav pa Vam pošilam püšlic najlepši rožic.

Življenje v tujini.

Bilo je lepoga nedelskoga popodneva v meseci oktobri. Nebo je bilo prevlečeno z malimi oblaki. V oktobri je bilo vse tiho i mirno. Le v bližini sem začüla godbo, ki se je razlegala daleč po mesti. — Kak po navadi, se tudi tokrat odpravim k večernicam; pri sv. meši sem pa že itak zajtra bila. — V bližnjem hoteli je bila veselica. Da me ne bi moto te grdi ples i kričanje, hitro zavinem po vulici do cerkveni vrat. Čerprav je bila pot kratka, srečavam poznane i nepoznane obraze, ki idejo ništerni v kino, drugi na veselico, ovi palik na sprehod... Ništerni se mi že oddaleč smejejo i pozdravljajo. Ne zmenim se zanje, stopam kak me noge nesejo, da je kim hitrej več ne vidim... Kda stopim v veliko, prostorno cerkev, je bilo štete vse prazno. Malo je štete prerano bilo. (Ar tu lüdje idejo v cerkev 5 ali 10 minut pred vörov.) No, zdad sem pa ranejša, kak č. sestre, sem si misliła, pa vendar so ne bile predaleč za menov. Za nikelko časa je vöra na törmu odbila tri. Vrata se odprejo i stopi par madames (žensk), č. šolske sestre z gojenkami i deklice iz lüdske šole.

Dühovnik z več ministranti stopi k oltari i izpostavi Sv. Reš. Telo. Ves oltar se močno zasveti. Pesmarje na kori močno za-

K boljši bodočnosti.

Krasna je naša Slovenska Krajina, naša nežna Ravenska in Dolenjska ter kakor nevesta okrašena Gorička. Za nas nikjer sija tako lepo božje sonce, ne za nas nikjer ptičice tako krasno ne pojejo, kakor tukaj v našem milem kraju ob Muri. In vendar gremo v tujino. Tamkaj zopet hrepenimo po naši krajini, po zelenih hribočkah z belimi cerkvicami, po tihih, čistih domovih z našimi dragimi, po kraju, ki nam zopet napolni dušo z milino, po kraju, ki nam skozi oči napolni srce z vero v Ozeja, ki nam je to krajino podaril.

Moramo v tujino, kljub temu, da se nam oko solzi in duša joče, da napolnimo želodčke, da rešimo dolgove naše domove in naše „grunte“. Dosti nas je v tej mali krajini, ali je zapustiti nemoremo za vedno, ker nas z njo vežejo starši, njena lepota in srce. Ob Muri je dobra zemlja, ali tudi dosti ljudi, a na Goričkom je slaba zemlja. Razen tega nas Bog tudi večkrat izkušava in kaznuje s poplavami in sušo.

Pa vendar zemljo lahko nekoliko izboljšamo. So rastline, ki bi nam povečale vir dohodkov. Naše urbarijalne zajednice in občine imajo dosti zemljišča, ki ga vsako leto dajajo v najem. Ta zemljišča, ali bolje rečeno pašniki nam vsako leto dajajo, a mi jim ne vračamo nič. Ne gnojimo jih, ne obdelujemo jih in vedno jim jemljemo. Prav v njih leži naš novi vir dohodkov.

Bom povedal lep primer, kjer so oblasti šle na roko našim ljudem in danes daja takšen pašnik dvojni pridelek, in da ne bi kateri izmed bralcev rekeli, da je lahko govoriti in učiti drugega, a težko je napraviti, hočem, da bi „beseda meso postala“.

Na Kobilju je imela urbarijalna zajednica velik pašnik. Pred košnjo so si ga razdelili in pokosili, a potem so pasli živino. Vsako leto je pašnik bil slabši. Trava mala in redka. Ljudje so siromašni. Saj jih je povsod, kjer treba tesati les.

Pred nekoliko leti je kmetijsko ministrstvo izdalo odlok, da se takšna zemljišča, ki merijo vsaj 10 ha, zasadijo lahko s sadnimi drevmi in sicer z pomočjo ministrstva, ki bo kupilo sadno drevje. Kmetje na Kobilju so sklenili, da zasadijo pašnik. Saj se poznamo! Moram ovaditi, da delo nije lahko šlo, kakor tukaj beremo. Bilo je kreganja in svaje, ker brez tega ne gre nobeno delo pri nas. Tudi lahko povem, da je šlo sajenje bolj s silo, kakor z dobro voljo. Ministrstvo je kupilo 1000 komadov sadnih dreves in sicer jablani. V jeseni so izkopal jame, a pomlad so jih posadili. Krasen sadovnjak je stal na pašniku. Sicer samo na manjšem delu pašnika, ker je le ena petina bila posajena. Za zimo je trebalo mreže, da zajci ne uničijo delo, oziroma sadike. Vedeli so, da se ponižnim prošnjam povsod odpirajo dveri in srca. Ministrstvo jim je pomagalo, oziroma izplačalo žično mrežo. Ali spomladi pridejo bolezn. Treba škrapilnico. Vsi veste, da rajši primamo, kakor dajamo, a razen tega nimamo. In zopet so prosili. Trkali so na vse dveri. Na ministrske, banovinske, sreskega kmetijskega odbora, a občine tudi niso pozabili, ker ona tudi ima kmetijski sklad. Škrapilnico tudi imajo. Sedaj imajo že fond, s katerim bodo zasadili celi pašnik. Danes so vsi navdušeni za sadovnjak in so pozabili nekdanje kreganje in svajo. Ko bodo drevesa rodila, bodo skupno prodajali sad, s čim bodo zvišali ceno sadja, oziroma svoje dohodke.

Prej sem rekel, da bodo imeli dvojno korist od pašnika. Sedaj pa vam ovadim še to, da je tudi trava boljša in da so vozovi bolj naloženi s senom, ko ga vozijo domov. Zakaj? Sadno drevje moramo gnojiti, a s tem smo deloma pognojili tudi pašnik. Ko bi travnik še malo povlačili v jeseni, potem bi bila trava še boljša in sena zopet več. Za nekoliko let bo že drevje rodilo in tedaj bo dvojnja korist popolna od starega pašnika.

Mogoče bo kateri pravil, da smo živini s tem odvzeli mesto za kretanje. Ne! Edino morajo pastirji bolj pripaziti, a po potrebi pasti na vajati. Spredej navedeno velja za urbarijalne zajednice, občine, pa tudi za kmete, ki imajo skupne travnike, ki prinašajo malo sena. Ona zemljišča, ki so močvirnata, tudi jahko zasavimo. O tem ne bom sedaj govoril, a ako bi to bilo potrebno in bi se katera občina za to zanimala, bom rade volje opisal način saditve ali v Novinah, ali na predavanju, a uverjen sem, da vam to brezplačno pojasni tudi g. kmetijski referent, kakor je to dosedaj delal.

Občine bi lahko zvišale za nekoliko let svoje dohodke s sajenjem sadnega drevja ob občinskih cestah in na praznih prostorih v vasi. Stroški niso veliki in toliko denarja bi vedno našla vsaka občina v svojem gospodarskem skladu. Ne more zasadi vse naenkrat. Vsako leto nekaj in naše vasi ter njihove ceste bodo imele okras, ki bo občini donašal koristi. Ko bo drevje obrodilo, tedaj bodo tudi občinske doklade manjše. Naši kramarji so 1938. leta, ko je drevje obrodilo, napravili 100% večje dohodke v sadjerodnih krajih, kakor lanjsko leto.

Da mi boste verjeli, bom napravil proračun za sadovnjak s 1000 drevesi.

1000 kom. dreves á 5 din mreža za sadno drevje (1000 dreves)	5000 din
škrapilnica	3000 "
škropivo skozi 10 let	5000 "
Skupaj	16000 din

ako vse sadjarji sami kupijo.

To sadno drevje bo dalo za 10 let 100.000 din, ako bo sadika rodila samo 100 kg sadja, katerega bomo prodali samo za 100 din, oziroma 1 kg po 1 din.

Torej je razvidno, da bi z razvojem sadjereje (ki danes goricancom prinaša dosti denarja) narod sebi v veliki meri denarno pomogel.

Urbarijalne zajednice bi denar članom razdelile po njihovih „deležih“, a občine bi z novim dohodkom dvignile blagostanje in lepoto naših vasi.

Torej naj se člani vsake naše urbarijalne zajednice pozabavijo s tem vprašanjem, kakor tudi naše občinske uprave in uverjen sem, da bo naša krajina našla nov vir dohodkov, ki bodo za nekoliko let izbrisali marsikatero solzo naših izseljencev, a dosti otrok ne bo oškodovano svojih staršev in njihove vzgoje, ki jim je prepotrebna. Anno.

Vinski sejem v Ljutomeru.

Vinarska podružnica v Ljutomeru priredi dne 28. februara 1939 vinski sejem in razstavo vin v dvorani g. Zavrtnika v Ljutomeru. Tudi letošnji vinski sejem se vrši v običajnem obsegu kot prejšnja leta. Izgleda, da bo dobro založen z dobrimi sortnimi in mešanimi vini, ki bodo en dan pred razstavo ocenjena. — Vabimo vse vinogradnike iz Ljutomerskega, g.-radgonskega in štrigovskega okoliša, da razstavijo svoje vino. Vsi, ki bodo vino razstavili, naj to prijavijo do 23. februara v zorce pa pošljejo do 26. febr. t. l. od vsake vrste po tri buteljke.

Naredba o zatiranju škodljivcev in bolezn sadnega drevja.

Na osnovi § 3, točk 1. in 2., § 8., odstavek 2., § 9., odstavek 1. in 4. in § 14., točk 1. in 2. zakona o zatiranju bolezn in škodljivcev kulturnih rastlin z dne 9. decembra 1929. (Uradni list kralj. banske uprave dravske banovine z dne 23. januarja 1930, št. 104-23)

o d r e j a m
zaradi zaščite sadnega drevja zoper rastlinske škodljivce in bolezn:

Člen 1.
Vsak imetnik (lastnik, uživalec, zakupnik) privatnega ali javnega zemljišča, na katerem se nahaja kakršenkoli nasad sadnega drevja (na vrtovih, njivah, travnikih, nasipih, ozarah, ob cestah itd.), mora izvrševati te-le zatiralne ukrepe:

1) Odstraniti mora iz svojega nasada vsa sadna drevesa, ki so suha ali na pol suha, nadalje drevesa, ki so močno rakava ali napadena po zalubnikih, vrtnih zavrtatih, kaparjih ali krvavih ušeh v takem obsegu, da ni mogoč drug način uspešnega zatiranja teh bolezn in škodljivcev.

Prav tako mora odstraniti iz nasada vse suhe, napol suhe in odmirajoče ter po zalubnikih in vrazjem grmiču (metlastem izrastku) napadene veje in štrclje. Vse odstranjeno vejevje se mora sezgati.

2) Očistiti mora vse sadno drevje mahu, lišajev, stare skorje, drevesnih gob in suhih gnilih plodov (mumij) in vse odpadke takoj sezgati.

3) Odstraniti mora s sadnega drevja vse grmiče bele omele (lima). Manjši grmiči omele na vejah se globoko izrežejo, rane pa zamažejo s cepilno smolo ali gorkim katranom. Veje, na katerih se je naselilo več omelinih grmičev, se morajo cele odžagati. Drevje, ki je močno napadeno po beli omele, se mora pomladiti. Površno odrezovanje ali odlamljanje omelinih grmičev je brezuspešno in zato nedopustno.

4) Porezati mora in takoj sezgati goseničja gnezda, zlatnice in glogovega belina, ki se nahajajo pozimi na vejah sadnega drevja, grmovja in živih mej.

5) Odstraniti mora iz nasada staričkava sadna drevesa s prekomerno visokimi vrhovi, pri katerih se v točkah 1—4 odrejeni ukrepi ne morejo več izvršiti ali pa njih izvedba spravlja delavca v življensko nevarnost.

Člen 2.
Vsi v točkah 1—5 člena 1. odrejeni ukrepi morajo biti izvršeni najkasneje do 15. aprila vsakega leta.

Člen 3.
Izjeme od prepisov čl. 1. in 2. more dovoliti sreski načelnik za posameznike ali za cele občine v primerih, če se zaradi nepremagljivih ovir ne bi mogli izvršiti predpisani zatiralni ukrepi, odnosno v okoliščinah, kjer nima sadjarstvo gospodarskega pomena.

Člen 4.
Občinska oblastva morajo nadzirati, da izvršujejo v čl. 1. navedeni imetniki zemljišč dolžnosti po tej naredbi pravočasno in po predpisih.

Občinski odbor določi v ta namen enega ali več občinskih odbornikov, ki pregledajo v druzi Prijave in vzorce sprejema pisarne občine Ljutomer. Vabimo tudi kupce in vse zainteresirane, da se osebno prepričajo na vinskem sejmu o dobri kakovosti našega vina. Otvoritev bo ob 9. uri, zaključek pa ob 20. uri.

gi polovici aprila vsakega leta vse sadne nasade v občini ter javijo takoj občinskemu oblastvu vsakega imetnika zemljišča, ki ne bi izvršil zatiralnih ukrepov po tej naredbi. Ta posel se more poveriti tudi poljskim čuvajem.

Sreski načelnik vodi s svojimi strokovnimi organi (sreskimi kmetijskimi referenti, pomočniki sreskega kmetijskega referenta) nadzor nad občinami ter skrbi za to, da občinska oblastva točno izvršujejo to naredbo.

Člen 5.

Če kakšen imetnik zemljišča (člen 1.) ne bi izvršil predpisanih ukrepov do določenega roka, (člen 2.) ga občinsko oblastvo kaznuje po § 20. zakona o zatiranju bolezn in škodljivcev kulturnih rastlin v denarju od 10 do 300 din v korist občinskega kmetijskega sklada. V smislu § 9, odst. 4. navedenega zakona more občina po pravomočnosti kazenske razsodbe dotične zatiralne ukrepe izvršiti na stroške imetnika zemljišča, potem ko je le tega brezuspešno opomnila na njegovo dolžnost. Zatiralni ukrepi, ki jih je izvršiti, se morajo v kazenski razsodbi navesti.

Zoper kazensko razsodbo je dopustna pritožba na sreskega načelnika, ki odloča dokončno.

Člen 6.
Stroški zatiralnih ukrepov, ki jih po členu 5. da izvršiti občinsko oblastvo, se izterjajo po določbah zakona o občem upravnem postopku.

Člen 7.
Glede mestnih občin v smislu zakona o mestnih občinah vrši kraljevska banska uprava pravice in dolžnosti sreskega načelnika po tej naredbi.

Člen 8.
Ta naredba stopi v veljavo z dnem razglasitve v Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine.

Ban:
Dr. Natlačen.

Zdravstvo.

Japonsko prodiranje v južno Kitajsko.

Dnesden je borba Japonske v Kitajski središče pažnje skoro vseh konferenc evropskih zahodnih držav, štere so zainteresirane na Dalnom vzhodu. Šangaj, Singapur, Honkong so največkrat imenovana imena v Angliji in v Zedinjenih državah. Živceje, ki vodi življenje angleške svetovne države, pot v Indijo je v nevarnosti. Ali japonska ofenziva v južni Kitajski se nemoteno nadaljuje. Japonsko gospodstvo se ne moglo zadovoljiti samo s severnimi kitajskimi provincami. Japonsko prodiranje v južno Kitajsko, štero bi se za Japonce lahko tudi strašno končalo, pa ma važne razloge. Japonci se najprej nemre privaditi na ostro podnebje Severne Kitajske in Mandžurije i to skoro popolnoma onemogoča japonsko kolonizacijo v teh krajih. Japonski vojaki nosijo pozimi male maske pred vlsti, da bi se bar kelko telko obvarovali zime. Strašne epidemije gripe, ki mučijo japonske vojake v mnogih severnokitajskih provincah, povzročajo ogromne žrtve. Da bi se to nevdržljivo stanje končalo, so nedavno probali davati japonskim vojakom kinin v nešternih garnizijah i to 200 miligramov dnevno. Rezultat je čista iznenada. Številno obolenj na gripi se je zmanjšalo na četrtno od prejšnjega števila. Ostale vojake, ki so vendar zbeževali na gripi, so zdravili s kininom. Tudi tu so dosegli neverjetne uspehe. Vendar pa še trbe čakati, da se bo vidilo, ali bo to dejstvo omogočilo obstanek Japoncov v Severni Kitajski. Za zdaj je važno, da je ponovno dokazano, da je kinin tudi pri najtežjih epidemijah najbolše sredstvo.

Slovenski delavci!

Vsi v Franciji živeči Slovenci, za vse informacije glede

potovanja v domovino

se obrnite na edino jugoslovensko agencijo „PUTNIK“ 18. rue de la Michodière, PARIS II. Vozne karte po najnižjih cenah! Menjamo denar po najboljšem kurzu! Dopisujemo v slovenščini!

Pošta.

Kolmanko Franc, Pertoča 93. L. 1937. meseca augusta 1. so naročene Novine za Lujza v Folksdorf i plačano 36 din. Za 5 mesecov je odračunano 30 din, za leto 1938. je tak ostalo 6 din. Lansko leto so njemi hodile Novine z Mar. listom celo leto i dobo je tudi kalendar, ka stane letno 100 din. Ar je 6 din ostalo 1937. l., je bilo duga za lansko leto 94 din. Vi ste 8 din. menje poslali, to je pomota, kak vidite, od vaše strani. Mi po dušnoj vesti nikomi ni pare več ne računamo. Neštetokrat nas pa brezvestni ljudje norijo i vkanijo. Šnurer Alojz, G. Črnci. Po nakaznici ste nam lani poslali 30 din. Dali je to naročnina za Búček Alojza v Nemčiji za 1939. l.? Benkič Jozefa i pajdašice. Hvala za pozdrave. Peneze sprejeli i po želi razdelili. Ivanci Franc, Pusta Zlatna Greda. Novine i Marijin list smo poslali, 50 din. ste za letos plačali, to je zadosta za letoletno naročnino oba lista. Lukovnjak Marija, Bakovci. Naročnino sprejeli. Do 1. maja vse plačano. Kalendar poslali. Rajsar Marija, Grad 45. Za moža sprejeli od tebe 50 din., kalendar smo njemi poslali. Sraka Stefan, Lipovci. Novine Sraka Rozike so prišle iz Francije nazaj. Javite nam njeni novi naslov. Horvat Janoš, Bakovci. Novima naročnikoma za Marijin list dajte tistiva 2 kalendara, šteriva naročnika sta odstopila. Tistima kalendar nede. Temilin Mihael, vožar, Beltinci. Beltinci ne spadajo med tista mesta, kak je nekda bilo, kde bi se stanovanja ne smela odpovedati. Zakon pa določa, da se mora dati določeni rok za odpoved. Bole natenkoma zvedite vse na sodnjih, tam pitajte. Farič Franc, Tropovci. Kolmanko Alojz je meo v zadrugi 14 din, na lani mora doplačati 2 din. Vrečić Alojz je meo v zadrugi 4 din, mora na lani doplačati 12 din. Donša Matjaž je meo v zadrugi 4 din, na lani mora doplačati 12 din. Pitaj je, če sčejo tudi na letos biti naročniki, te plačajo pri tebi vsaki 24 din. Hitro nam javi to. Lazar Franc ma na lani i na letos vse plačano i na 1940. l. ostane 3375 din. za Novine i Marijin list. Sobočan Stefana domači, Lendavske gorice. Potom tiskarne sprejeli zavasega v Franciji 50 din. Za lansko leto je esče duga 850 din. Kalendar smo njemi poslali. Fujs Alojz, Ferme de la Mothe. Naročnina plačana. Fujs Alojz, ki smo njemi dug pisali, je v Nemčiji. Mamovec Fujsov naročnikov. Na misijon g. Kereca i podporo spisal, kak želes. Bog plačaj. Prostovoljna gas. četa, Satahovci. Za oglas ste plačali lani 20 din. Tratnjek Stefan, Alainville. Iz tvoje lanske naročnine je ostalo 5 din. To smo spisal k Lipicovoj na letos. Vouril Stefan, M. Polana. Vaša hči Marija nam pise iz Francije, da si naročite Marijin list i Novine, če nemate, Ona je plača namesto vas. Javite nam, po vasem širiteli. Pozdravla vas, kak tudi novoga g. plivanša i ves vas rod. Norocila si je tudi Novine. Jaklin Ignac, ferme Pradou. Sprejeli 93 din.

Skotnik Kristina, le Chateau par Vonfrey. Od sprejetih 6840 din, polletna naročnina v Franciji i doma 8275 din, ostalo na Kerecov misijon, kak želes. Husar Viljem, A. Alemond. Peneze sprejeli, kalendar poslali. Na novo leto ostane 2675 din. Barbarič Ana, Hatterville. Sprejeli 6975 din. Ficko Vera, Grosstreiben. Pismo sprejeli, naročnine ne. Duga je na lansko leto 66 din. Pisi domačim, da plačajo. Prosimo tudi letošnje naročnino. Ropoša Jožef, G. Lendava. 10 Marijinih listov ste več dobili. Prosimo, pošlite nam višesnje nazaj, ka je nūcamo. 10 kalendarov pa dajte prec. g. provizori.

CENE.

Penez: angleški funt 249 din, grčki boni 37—38 din po drachmi. Holandski goldinar 28 din, amerianski dolar 32:50 din, francoski frank 1:42 din, taljanska lira 2:30 din. V privatnom prometi se dajavo vekše cene, za amerianski dolar celo 50 din. pa še više.

Živina: biki, jūnci 4—4:75, din, belice 3—4 din, krave 3—3:70 din. 1 kg na živo vago. Svinje 7:75—8 din kila na živo vago. Meso: govodina 8—10 din, svinjsko 13—16 din, slanina 17 din, svinjska mast 18 din. po 1 kg. Kože: surove goveje 9 din, teleče 11 din, svinjske 7 din. po 1 kg. Med 16 din. kg. Zrnje: pšenica 180 din, žito 150 din, ječmen 200 din, kukorica 110 din, grah 200 din za 100 kg. Krma: seno 50, slamo 25 din za 100 kg. — Jaboka 3:50—4:50 din za kg. Mela: pšenična 3:25—3:50, kukorčna 2:50 din za kg. Vino: navadno 4:25 din liter, sortirano 8 din, staro vino iz navadnoga grozdja 5 din, fino staro 10 din. po litri.

VCEPLENO TRSJE (stolne i vinske sorte) z korenjom oda TROJOK Stanislav, Lendavske gorice hšt. 416.